Leto XXIV., št. 151 Poštnina plačana v gotovini Postgebühr bar bezahlt Ljubljana, sreda 5. julija 1944 Preis — Cena 1.— L

Upravništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5. Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Inseratni oddelek: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5 — Telefon št. 31-25, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Izključno zastopstvo za oglase iz Italije in inozemstvo: UPI S. A., MILANO

Računi: za Ljubljansko pokrajino pri poštnočekovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje Italije: Servizio Conti, Corr. Post. No 11-3118

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Mesečna naročnina 25 lir.

Uredništvo: Ljubljana — Puccinijeva ulica št. 5. Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi se ne vračajo

Die Kämpfe am Westflügel des Landekopfes in der Normandie

Steigerung der Härte des Kampfes an der mittleren Ostfront

Aus dem Führerhauptquartier, 4. Juli. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

In der Normandie griff der Feind gestern, von starker Artillerie und Panzern unterstützt, am Westflügel des Landekopfes an. Er wurde im wesentlichen abgewiesen und konnte nur an einigen Stellen nach harten Kampf in unsere Linien eindringen. An der übrigen Front verlief der Tag ohne besondere Ereignisse.

In der Bretagne wurden 20 Terroristen und 58 in Zivilkleidung abgesprungene feindliche Fallschirmjäger im Kampf bis zum letzten Mann niedergemacht.

Schwere deutsche Kampfflugzeuge griffen in der vergangenen Nacht feindliche Schiffsansammlungen vor der normannischen Küste an. Zwei Landungsspezialschiffe erhielten Volltreffer. Weitere Treffer in Ausladungen wurden beobachtet.

Sicherungsfahrzeuge eines deutschen Geleits schossen vor der niederländischen Küste ein britisches Schnellboot in Brand.

Schweres Vergeltungsfeuer liegt auf London.

In Italien liess die Wucht des feindlichen Grossangriffs gestern etwas nach. Nur im westlichen Küstenabschnitt, im Raum von Siena und an der Adriatischen Küste wurde heftig gekämpft. An der Westküste konnte der Gegner geringen Geländegewinn erzielen.

An allen anderen Abschnitten wurde er blutig abgewiesen.

An der mittleren Ostfront hat die Härte der Kämpfe weiter zugenommen. Westlich Ssluzk wechselten feindliche Angriffe mit unseren Gegenangriffen. Der bis an die Bahnlinie Baranowitschi-Minsk vorgestossene Feind wurde von unseren Panzerdivisionen im schneidigen Gegenangriff unter hohen blutigen Verlusten zurückgeworfen. Bolschewistische Panzerkräfte drangen in Minsk ein und stiessen weiter nach Westen vor. Südöstlich der Stadt leisten unsere Verbände den von allen Seiten anstürmenden Sowjets erbitterten Widerstand und zogen sich nach Festen zurück. Bei Moloweczno wurden feindliche Angriffsspitzen im Gegenstoss geworfen. Im Raum westlich Polozk schlugen unsere Truppen an der Düna wiederholte Angriffe der Bolschewisten ab. Die Stadt wurde nach wechselvollen Kämpfen aufgegeben.

In den Kämpfen der letzten Tage hat sich der Kommandeur eines Grenadier-Regiments, Oberst Reimann, durch beispielhafte Tapferkeit ausgezeichnet. Er fand im Nahkampf inmitten seiner Grenadiere den Heldentod.

Die Luftwaffe griff mit Schlachtfliegerverbänden wirksam in die Erdkämpfe ein und zersprengte zahlreiche feindliche Kolonnen und vernichtete mehrere Panzer, Geschütze und einige hundert Fahrzeuge.

In der Nacht führten Kampfflugzeuge Angriffe auf mehrere sowjetische Bahnhöfe und zerstörten umfangreiches Nachschubmaterial. Besonders im Bahnhof Borissow entstanden grosse Brände und starke Explosionen.

Nordamerikanische Bomber warfen verstreut Bomben im Raum von Belgrad und auf mehrere Orte in Rumänien. Deutsche und rumänische Luftverteidigungskräfte brachten hierbei 19 feindliche Flugzeuge zum Absturz.

Einzelne britische Flugzeuge griffen in der vergangenen Nacht Orte im rheinisch-westfälischen Gebiet mit Bomben an.

Boji na zapadnem krilu predmostja v Normandiji

Srditi boji na srednjem odseku vzhodnega bojišča naraščajo

Führerjev glavni stan, 4. jul. Vrhovno poveljništvo oboroženih sil javlja:

V Normandiji je napadel sovražnik včeraj z jako podporo topništva in oklopnikov na zapadnem krilu predmostja. V glavnem smo ga odbili. Le na nekaterih mestih mu je po hudem boju uspelo vdreti v naše črte. Na ostalem bojišču je potekal dan brez posebnih dogodkov.

V Bretagni smo v boju do zadnjega moža uničili 20 teroristov in 58 sovražnih podalcev, ki so odskočili z letal in bili v civilnih oblekah.

Nemška težka bojna letala so v pretekli noči napadla zbirališča sovražnih ladij pred normandijsko obalo. Dve posebni izkrcevalni ladji so zadela v polno. Letalci so opazili nadaljnje zadetke pri izkrcevanju.

Varovalne edinice nemške ladijske spremljave so pred nizozemsko obalo zažgale britanski brzi čoln.

London je pod težkim maščevalnim ognjem.

V Italiji je včeraj silovitost sovražnih velenapadov nekoliko popustila. Le na zapadnem obalnem odseku, na področju pri Sieni in ob jadranski obali so se vršili siloviti boji. Na zapadni obali je sovražniku uspelo, da je pridobil nekoliko ozemlja.

Na vseh ostalih odsekih smo ga krvavo odbili.

Na srednjem odseku vzhodnega bojišča je srditost bojev nadalje narasla. Zapadno od Slucka so se menjali sovražnikovi napadi z našimi protinapadi. Naše oklopniške divizije so z zanosnim protinapadom vrgle nazaj sovražnika, ki je prodrl do železnice Baranoviči—Minsk. Sovražnik je imel visoke krvave izgube. Boljševiške oklopniške sile so vdrle v Minsk in prodrle dalje proti zapadu. Južnovzhodno od mesta so se naši oddelki ogorčeno upirali z vseh strani napadajočim sovjetskim četam ter so se pomaknili proti zapadu. Pri Molovecnu smo s protinapadom vrgli nazaj sovražne napadalne kline. Na področju zapadno od Polocka so naše čete odbile ponovne boljševiške napade ob Dvini. Mesto smo po bojih z menjajočo se srečo zapustili.

Zadnje dni se je v bojih z vzgledno hrabrostjo odlikoval poveljnik nekega grenadirskega polka polkovnik Reimann. V boju iz bližine je sredi svojih grenadirjev junaško padel.

Letalstvo je z oddelki borbenih letal uspešno poseglo v boje na zemlji, razbilo je mnogo sovražnih kolon ter uničilo več oklopnikov, topov in nekaj sto vozil.

Ponoči so bojna letala napadla več sovjetskih kolodvorov in uničila obsežen oskrbovalni material. Zlasti so nastali na postaji v Borisovu veliki požari in močne eksplozije.

Severnoameriški bombniki so raztreseno vrgli bombe na področje Beograda in na več krajev v Rumuniji. Nemške in rumunske protiletalske obrambne sile so pri tem sestrelile 19 sovražnikovih letal.

Posamezna britanska letala so v pretekli noči bombardirala kraje na rensko-vestfalskem ozemlju.

»Zavezniki« pred evropsko preizkušnjo

Že večkrat smo opozorili na ostra nesoglasja, ki se zlasti v političnem pogledu pojavljajo med tako zvanimi »zavezniki« — Anglosasi in sovjeti. Po vseh znamenjih lahko sodimo, da je »zaveznikom« skupna samo mržnja do Nemčije, ki jo zato hočejo z vojaškimi akcijami spraviti na kolena; v vsem ostalem pa uveljavlja vsaka izmed »zavezniških« velesil svoj poseben program, tako da se med seboj niti glede temeljnih načel povojne organizacije nikakor ne morejo sporazumeti. To so nam ponovno dokazali tudi govori »zavezniških« državnikov, ki so prav v tem pogledu precej drugačni, če jih govorijo v Moskvi ali pa v Londonu in Washingtonu ali narobe.

Najbolj kočljiv je v zavezniškem taboru položaj Velike Britanije, ki mora popuščati kar na dve strani, nasproti Sovjetski zvezi na eni in nasproti Združenim državam Severne Amerike na drugi strani. Proti obema je dejansko v obrambi, kajti povojni načrti Moskve in Washingtona se močno križajo z angleškimi, kakor se v ostalem križajo tudi medsebojno.

Kdor stalno zasleduje te »zavezniške« odnose, je v zadnjem času zlasti v odnosih med Londonom in Moskvo lahko marsikaj opazil, kar sili k razmišljanju, in sicer tako o zagati Velike Britanije kakor o razpoki med Angleži in Sovjeti, čeprav so videzi včasih nekoliko drugačni. Tako se je, na primer, površnemu opazovalcu morda zdelo, da je z invazijo, ki jo je Stalin stalno zahteval od Anglosasov, tesno sodelovanje med »zavezniki« šele [illegible] no. Razen tega se je angleški premier Churchill v svojem poslednjem govoru pred spodnjo zbornico globoko poklonil Stalinu in sovjetom. Z zadovoljstvom je med drugim ugotovil, da je »trockistična oblika komunizma danes že povsem izkoreninjena«. To ni bil le Churchillov poklon Stalinu kot nekdanjemu zmagovalcu nad Trockim, temveč tudi pomirjevalni manever za vse tiste, ki še vedno verjamejo v svetovno revolucionarno poslanstvo boljševizma in se ga boje.

Ti videzi bi utegnili marsikoga zapeljati, da bi odslej trdno verjel v popolno povezanost zapadnih in vzhodnih »zaveznikov«. Temu pa ni tako. Predvsem je izven dvoma, da so vsi Churchillovi pokloni Stalinu in Moskvi samo vgriz v kislo jabolko, ker Angliji v njeni nemoči drugo tudi ne preostaja. Na drugi strani pa je britanski zunanji minister Eden že dan po Churchillovem govoru v isti spodnji zbornici ubiral povsem drugačne strune kakor Churchill. Medtem ko je Churchill v svojem govoru prikazal le lepo stran angleško-sovjetskih odnosov, se je Eden potrudil, da razgali s svojimi besedami vse, kar te odnose obremenjuje. Dunajski gospodarski tednik »Südost-Echo« z dne 16. junija tega leta je v svojem političnem pregledu odlično prikazal to angleško dvoreznost, ki je seveda samo besednega pomena, kajti Velika Britanija si — zlasti po invaziji na zapadu, ki veže vse njene sile — ne more več pomagati nasproti sovjetskemu pritisku.

Za razliko od Churchilla je Eden v svojem govoru opozoril na različna gledanja Londona in Moskve v nekaterih bistvenih vprašanjih, kakor na primer v stališču do človeka kot posameznika. Z vso zaskrbljenostjo je pred spodnjo zbornico postavil vprašanje, ali bodo odnosi med obema velesilama tudi po vojni še nadalje prijateljski. Že dvakrat v življenju zadnjih generacij sta Velika Britanija in Rusija medsebojno sodelovali, da bi uničili skupnega sovražnika, toda vselej sta šli po vojni narazen. Opozoril je nadalje na nezaupanje sovjetov nasproti Angliji, kar seveda ne ostaja brez posledic tudi v Angliji, kjer se nasproti Sovjetski zvezi pojavljajo vedno novi pomisleki in dvomi.

Neki ugledni švicarski list je temu Edenovemu govoru, ki je sledil takoj po Churchillovih slavospevih Moskvi, posvetil poseben članek, v katerem je zapisal med drugim, da so Edenove besede dvignile poslednjo zaveso izpred kulis medsebojnih nesporazumov, ki so se v zadnjem času pojavili med Londonom in Moskvo. Četudi je morda le zelo poučenim znano, kakšni so spori, ki so se razvili med obema velesilama v poteku vojne, je vendar izven dvoma, da ti spori obstoje in da jih doslej še ni bilo mogoče odstraniti. Edenova priznanja so značilna zlasti zato, ker je Eden veljal doslej za sovjetom prijaznega angleškega državnika. Verjetno je, da se je s svojimi izvajanji hotel prikupiti desnemu krilu konservativne stranke, kar pa spet dokazuje, da se je med konservativci pojavila resna zaskrbljenost glede dosedanjih »uspehov« angleško-sovjetskega sodelovanja. Oboje nam dokazuje, da ne le ni mogoče govoriti o iskrenosti v angleško-sovjetskih odnosih, temveč da se tudi notranja angleška fronta lomi, in sicer prav zaradi tega nenaravnega sodelovanja.

Nasproti tem needinim »zaveznikom«, ki so si v laseh predvsem zaradi Evrope, pa stoji pod nemškim vodstvom zedinjena Evropa, ki si je že postavila svoj vojni in povojni program, ne da bi se ji bilo treba ozirati na posebne želje Sovjetske zveze, Velike Britanije ali Združenih severnoameriških držav in na njihovo navidezno »sodelovanje«, ki vsekakor ni tako trdno, da bi moglo prestati evropsko preizkušnjo. To nam bodo — prej ali slej — potrdili tudi vojni dogodki. Nemčija, ki se zaveda svoje moči, gleda nanje z zaupanjem, kajti njeno evropsko poslanstvo je nasproti nenaravnim kombinacijam nasprotnikov, ki jih Evropa ne more združiti, edino naravno.

Nedelja najmirnejši dan od pričetka invazije

Ogromne izgube so prisilile sovražnika k začasnemu odmoru — Slabo vreme onemogoča jačje sodelovanje letalstva

Berlin, 4. jul. V Normandiji je bila nedelja najmirnejši dan od pričetka invazije. Vreme je povzročalo britansko-ameriškemu letalstvu očitno take težave, da je le s slabotnejšimi silami poseglo v boje. Zaenkrat Američani v Cherbourgu še ne morejo misliti na čiščenje pristanišča, ker bodo morali pionirji preje odstraniti mine. Kako nujno pa potrebuje sovražnik luko, kakršna je cherbourška, kažejo njegove oskrbovalne težave v zadnjem tednu. Zaradi slabega vremena tri dni ni mogel spraviti večje množine materiala na kopno. Celo manjšim, na poseben način zgrajenim izkrcevalnim ladjam ni uspelo, da bi premagale velike valove. Zaradi tega so bili napadalci prisiljeni, da so pripeljali tik do obale svoje večje ladje, ki so jih pa tedaj uspešno napadli nemški letalci ter obstreljevale nemške obalne baterije.

Na jugu Cotentinskega polotoka ni prišlo do nikakih pomembnejših bojev. Zapadno od Carentana Američani še niso dovršili svojih priprav. Severnovzhodno od St. Loja so bili zaradi težkih izgub obeh zadnjih dni prisiljeni pregrupirati svoje čete ter poslati na bojišče ojačenja, ki pa doslej še niso pričela napada.

Ob potoku Odonu in na sosednjih odsekih so Britanci začasno opustili svoje napade. Odmor na tem mestu je tem pomembnejši, ker je sovražnik natrpal v vdorno področje več pehotnih in oklopniških divizij ter je nad sto ur ne glede na izgube s pravo britansko zagrizenostjo poskušal vdreti v okolico Caena. Sedanji zastoj si je tolmačiti le z velikanskimi izgubami nasprotnika. Ves vdor in njegovo zaledje sta neprestano v morilskem topniškem ognju ter so nemške čete v petek in soboto v 30 urah uničile vsakih 12 minut po en britanski oklopnik. 136 oklopnikov v tem času je za napadalce pač zelo huda izguba. Britanci so imeli tudi zelo mnogo izgub. Ujetniki iz neke pehotne divizije so izpovedali, da je njihova od četrtka dalje boreča se edinica v zadnjih treh dneh izgubila zelo mnogo ljudi. Več čet je bilo uničenih do polovice. Zlasti hudo sta bila prizadeta dva sovražna bataljona, ki sta brez topniške priprave poskušala ponoči vdreti v nemške črte. Le razkropljenim delom kakih tisoč mož močne edinice je uspelo, da so se zopet vrnili na svoje izhodne postojanke. Enako žilavo kakor sovražnik so si tudi nemške čete prizadejale, da bi utesnile sovražno izboklino ob Odonu. Oddelki vojske in SS so v nedeljo z nadaljnjimi krajevnimi sunki utrdili pridobljeno ozemlje. Pri tem so jih podpirala lovska in bojna letala.

Na ostalih odsekih invazijskega bojišča je prišlo le do bojev naskakovalnih čet in do topniških spopadov.

Britanske vojne ladje v borbi za Caen

Berlin, 4. jul. Ponovno je bilo že javljeno, da so britanske vojne ladje v zadnjih dneh s svojim težkim topništvom ponovno posegle v borbe južno od Caena in skušale na ta način razbremeniti ter podpreti zavezniške čete, ki so doslej zaman poizkušale, od juga zavzeti mesto. Med ladjami sicer ni bilo več »Nelsona«, ki leži hudo poškodovan v doku, vendar pa se je med njimi pojavil istemu razredu pripadajoči »Rodney«. To brodovje strelja več ur dnevno na bojišče. Točno je bilo ugotovljeno, da so ladje kakih 5 km pred obalo. Ker poteka sedanja bojna črta nekako 25 km od obale, morajo ladje streljati na daljavo 30 km. Izstrelki njih velikih topov lete preko predmostja in Caena. Že samo podatki o sili topništva treh bojnih ladij kažejo, s kakšnimi napori mora nasprotnik pomagati svojim težko borečim se četam na kopnem. Pri tem se na križarke, ki so tudi pred obalo, sploh ni ozirati.

Bojna ladja razreda »Rodney« razpolaga s tremi oklopnimi stolpi, na katerih so po trije 40 cm topovi. Salva najtežjega ladijskega topništva požene torej iz cevi naenkrat po 9 granat, od katerih tehta vsaka po 950 kg, torej skoraj eno tono. Vsako poldrugo minuto lahko ladja izstreli dve salvi, od katerih tehta vsaka približno po 9 ton. Pri neprestanem streljanju, ki ga britanske bojne ladje sedaj vrše več ur dnevno, lahko torej pri hitrosti 45 sekund ena sama ladja izstreli na uro po 80 salv s 720 tonami jekla in razstreliva. Tri ladje poženejo v eni uri na cilj 2160 ton granat, torej množino, ki odgovarja oni, ki jo — po britanskih navedbah — odvrže tisoč bombnikov pri terorističnem napadu na primer na Berlin.

Spričo teh številk, ki nam pojasnjujejo vso silovitost bojev na normandijski obali, je tem bolj zanimivo, da zaveznikom kljub ogromnemu nakopičenju materiala doslej ni uspelo streti trdovratnega nemškega odpora na bojišču pri Caenu niti zabiti ene same vrzeli v nemško obrambno črto.

Boji na vzhodnem bojišču

Berlin, 4. jul. Mednarodni poročevalski urad javlja:

Ob nezmanjšani silovitosti težkih obrambnih bitk na srednjem odseku vzhodnega bojišča so ob srednji in zgornji Berezini boreči se nemški oddelki onemogočili ponovne boljševiške obkoljevalne poskuse. Kljub močnim sovjetskim napadom so dovršile nemške čete svoje pokrete za skrajšanje bojne črte še nadalje v popolnem redu.

Formacije grenadirjev, ki so se več dni upirale najjačjim sredotočnim boljševiškim napadom, je včeraj z odločnim sunkom osvobodila nemška oklopniška skupina, ki jim je s težkim orožjem omogočila, da so se priključile napadu in prizadejale boljševikom zelo visoke izgube.

Včeraj so se ves dan nadaljevali srditi boji za Polock. V težkih bojih z menjajočo se srečo se je nemška divizija povsod ob robovih mesta upirala boljševiškemu pritisku ter je preprečila vse poskuse sovražnika, da bi se prebil skozi njeno črto.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 4. jul. Sinočnje finsko vojno poročilo pravi:

Na Karelski ožini je sovražnik med Viborškim zalivom in Karisalmijem na več mestih napadel s slabotnejšimi silami. Bil je povsod odbit. Južnozapadno od Ihantale je bil sovražni pritisk včeraj močnejši kot na drugih mestih. Na eni točki je sovražnik vdrl v naše postojanke, a smo ga s protisunkom vrgli nazaj. Pri tem smo uničili tri oklopnike. Vzhodno od Ihantale je poskušal kake tri bataljone močan sovražni oddelek prebresti neko reko. Vrgli smo ga nazaj. Imel je velike izgube. V Reyräpääji so naše čete na dveh mestih odbile sovražne napade. Na bojišču ob Vuoksenu se je nadaljevalo običajno topniško streljanje. V zadnjih 24 urah smo uničili skupno 14 oklopnikov, 10 izmed njih je uničilo letalstvo.

Srditi boji so se bili v smeri proti Aunusu, predvsem na področju okrog Rajakonte in Salmija, kjer je sovražnik ponoči z močnimi silami navalil na naše postojanke. Na enem mestu mu je uspelo vdreti v naše črte. S protisunkom smo ga vrgli nazaj. Sovražni napadi so bili siloviti tudi v smeri proti Vieljärviju, kjer so naše čete prizadejale sovražnim silam visoke izgube.

V smeri proti Maselki so naše čete zapadno od Juustjärvija Munjärvija odbile mnogo sovjetskih napadov ter prizadejale sovražniku težke izgube. Izpraznili smo Paatene.

Finske in nemške letalske sile so bombardirale sovražne oskrbovalne zveze, oklopniške oddelke ter zbirališča čet in topništva pri Ihantali. Finski in nemški lovci so skupno s protiletalskim topništvo sestrelili 35 sovražnih letal, med njimi 7 nad Aunuško ožino.«

Kristalno čist položaj

Berlin, 4. jul. »Nemška diplomatska korespondenca« proslavlja Finsko »kot vzor v evropskem osvobodilnem boju« ter pravi:

Z govorom finskega ministrskega predsednika in obiskom nemškega zunanjega ministra je nastal na tem odseku evropskega bojišča proti boljševizmu kristalno čist položaj. Finski narod in vlada sta po lastnih izkušnjah spoznala, kakšna je sovjetska nevarnost in koliko veljajo besede, sporazumi in pogodbe sovjetskih državnikov. Finski primer je vrh tega še dokaz, kako v jedru zlagane so vse besede, ki sta jih Roosevelt in Churchill izrekla o osvoboditvi Evrope. Nasprotniki in nepravi prijatelji Finske so razočarani zaradi uspeha obiska nemškega zunanjega ministra razglasili zlagano geslo, da pomeni ta obisk konec finske demokracije. Ministrski predsednik Linkomies je o tem zavzel jasno stališče.

»Z nemške strani moramo reči,« tako poudarja korespondenca, da se zvesto z Nemčijo bore narodi in države z različnimi režimi za svojo svobodo in bodočnost ter za mirno, srečno in svobodno Evropo v kateri bodo imeli vsi veliki ali mali, ki se bodo v tej zgodovinski uri izkazali, svoje mesto in svojo bodočnost ter bodo lahko na svoj način srečni. Tako tudi finska demokracija. Že tri leta so nemško-finski odnošaji izpostavljeni najtežjim preizkušnjam, ki so možne v razmerju velikega avtoritarno urejenega in malega demokratsko usmerjenega ljudstva. Toda to razmerje se je izkazalo v skupnem boju na življenje in smrt. Nobena stran se ni v teh treh letih vmešavala v notranje zadeve druge. V bodoče bo še bolj kot doslej poudarjeno medsebojno spoštovanje notranje strukture. Razgovori v Helsinkih se niso vodili le v duhu bratstva v boju, temveč tudi v duhu svobodnih odločitev in razumevanja življenjskih pravic in posebnosti malih in velikih evropskih narodov. — V tem smislu so bila dana in sprejeta tudi vsa zagotovila.«

Zaplemba finskega premoženja v Ameriki

Amsterdam, 4. jul. Kakor poroča agencija Reuter, je podpredsednik Wallace zapremoženja v Zedinjenih državah James E. Markham, da bodo ravnali s finskim premoženjem v Zedinjenih državah kot s sovražnikovim premoženjem.

Štirje tedni bojev na invazijskem bojišču

Berlin, 4. jul. Vojni poročevalec agencije DNB na zapadu Alex Schmalfuss podaja pregled poteka invazijskih bojev v prvih štirih tednih. Med drugim pravi:

»Štiri tedne se že bore Angleži in Američani, da bi si pridobili ugodno izhodno postojanko. Čas, ki je pretekel od 6. junija in ki so ga Nemci dobro izrabili, ni delal za zaveznike. Ali bo čas tudi v nadalje tako ugoden za Nemčijo, se za enkrat še ne da reči z ozirom na nepregledni učinek nemškega maščevalnega orožja na londonsko invazijsko centralo. Kljub vsem zmanjševalnim in omalovaževalnim poizkusom, ki nas niti ne motijo niti nas ne hrabre, je iz raznih poročil kljub izredno ostri cenzuri razvidno, da si strokovnjaki na oni strani resno belijo glave, ali res ne bo »V 1« zrevolucijoniral vso letalsko vojno. V tem obdobju vojne, ko je dospela gotovo na vrhunec, ni dvoma, da ima oni, ki edino poseduje to novo orožje, zratno prednost.

Kar se pa tiče bojišča, je treba reči, da se bo bila napovedana invazijska bitka v času in na prostoru, ki bo za nas ugoden in ki ga bomo mi določili.

Da pa ima nemško vodstvo tako izbiro časa in prostora, je predvsem zasluga nemškega vojaka na bojišču. Zaradi junaškega zadržanja vojakov napram ogromni moči letal, oklopnikov in topništva je bil sovražnik toliko zadržan, da je lahko nemško vodstvo medtem ukrenilo vse potrebno in poslalo na ta prostor nove oddelke, ki so potrebni za bodočo velebitko. Iz tega razloga je bilo posebnega pomena tudi hrabro vzdržanje branilcev Cherbourga. Ne samo, da so popolnoma uničili luko in jo napravili za dalj časa povsem neuporabno, marveč so s svojim vztrajanjem nemškemu vodstvu omogočil, da je lahko zbralo nove sile in tako zajezilo polotok Cotentin.

Razdejanje v cherbourški luki

Stockholm, 4. jul. Reuter poroča, da so Nemci v Cherbourgu pri zapiranju vhodov v pristanišče in uničevanju pomolov »dobro opravili« svoje delo. Skoraj vse v Cherbourgu preostale ladje so potopili. Največja leži ob vhodu v 3000 čevljev dolg dok. Dolgi kosi pomolov so razstreljeni. Nemški pionirji so pognali v zrak tudi tire na pomolih ter so spremenili žerjave in ostale važne naprave v kupe železa.

Boji v Italiji

Berlin, 4. jul. Mednarodni poročevalski urad javlja:

Razvoj položaja na italijanskem bojišču je bil včeraj dopoldne tak, da so se nemške čete umaknile iz Siene in okolice, da bi prizanesle kulturnemu in umetniškemu središču srednje Italije. Nemški branilci so se umaknili na postojanke severno od mesta, kjer so odbile ponovne srdite napade degaullovskih najemniških čet, ki so jih podpirali ameriški oklopniški oddelki. Včeraj so izgubili Američani severno od Siene 25 oklopnikov. Tudi alžirski in maroški strelci so imeli visoke izgube.

Glavni žarišči bojev pa sta bili spet ob obali Tirenskega morja, na odseku pri Volteri ter na ozemlju južnozapadno in južnovzhodno od Siene. Vzdolž obale je uspelo Američanom z močnim nakopičenjem svojih oddelkov prodreti preko Cecine proti severu in zavzeti več krajev nekaj km severno od reke. Tudi na področju južnozapadno od Voltere so pridobili ameriški napadalni oddelki po večurnih srditih bojih nekaj km ozemlja, ki pa so jih morali odkupiti z 19 oklopniki, več napadalnimi topovi in z zelo visokimi izgubami.

Pri Sieni so trajali težki obrambni boji do noči. Čeprav je nemškim četam uspelo odbiti vse sovražne napade, so spričo zgodovinskega pomena mesta, Sieno včeraj zjutraj brez boja zapustile in se priključile proti zapadu razvrščenim skupinam. Tudi zapadno od Trasimenskega jezera so se ves dan nadaljevali hudi boji. Nemške divizije, ki so vedno znova odbile izredno močne sovražnikove oklopniške napade, so se ponoči odmaknile na višine severno od jezera, s katerih so včeraj dopoldne uspešno preprečile vsako nadaljnje prodiranje angloameriških oklopnikov. Nemška obramba je sicer zapustila obalo jezera, a zato sedaj izkorišča prednosti višin, ki bodo povečale njeno obrambno moč.

Ob jadranskem krilu italijanskega bojišča so divizije poljskih plačancev s podporo britanskih oklopniških brigad nadaljevale svoje srdite napade na nekatere nemške postojanke. Nemci so umaknili svoje prednje zaščitnice na glavno bojno črto. Zvečer so se na tej črti razvili novi srditi boji. Vedno znova napadajoči Poljaki so imeli pri tem izredno visoke izgube, ni jim pa uspelo vdreti med nemške obrambne postojanke. Izmed 50 oklopnikov, ki so podnevi podpirali napade, jih je bilo 21 uničenih.

Potopljena podmornica

Tokio, 4. jul. »Domei« objavlja vest z otoka Timorja, da je japonski bombnik napadel sovražno podmornico, ki se je pojavila severno od otoka ter jo je z bombami potopil. Oljni madeži so kazali mesto uspešnega napada.

Sankcije Zedinjenih držav proti Argentini

Ženeva, 4. jul. Kakor poroča »Associated Press«, so se Zedinjene države sedaj dokončno odločile nastopiti z gospodarskimi sankcijami proti Argentini. Šele po prihodu veleposlanika Zedinjenih držav Normana Amourja, ki ga pričakujejo pričetkom tega tedna v Washingtonu, bodo izdali podrobne ukrepe.

„Navodilo za prijave zločinov" OF

Komisija OF za ugotovitev zločinov »okupatorjev« in njihovih pomagačev, je izdala »Navodilo za prijave zločinov«, ki sta ga podpisala dr. Makso Šnuderl kot predsednik in Fedor Košir kot tajnik.

Ironija tega »navodila« je prav v tem, da se bo dalo, zaobrnjeno, v pretežni meri uporabiti proti komunistični OF sami. Poglejmo nekatere zločine, ki želi »komisija«, da se prijavijo: umori in telesne poškodbe, omejitve osebne svobode, prisilna mobilizacija, težka nečastna dejanja, požigi, ropi, zaplembe, rekvizicije, zločini proti narodu, veleizdaja (»vsako dejanje jugoslovanskega državljana kakršne koli narodnosti, ki je na kateri koli način pripravljalo zasedbo Jugoslavije ali nje dela po okupatorju ali olajšalo to okupacijo, in sploh vsa dejanja, ki kažejo namen storilca, da bi Jugoslavija ali nje del prišel v posest okupatorjev ali stalno ostal v njih posesti . . .«), narodno izdajstvo (»je v tem, da storilec, dasi je pripadnik kakega jugoslovanskega naroda, v katerem koli svojstvu in na kateri koli način v korist okupatorju oškoduje interese slovenskega naroda kot takega, če se storilcu ne more dokazati veleizdajniški namen . . . sem spadajo n. pr. primeri, v katerih kak pripadnik jugoslovanskih narodnosti deluje v beli ali modri gardi ali pri domobrancih . . .«), moralna pomoč okupatorjem in njihovim pomagačem (»je predvsem kak javni govor ali objava članka ali poziva v tisku, izdanja letaka, lepaka, okrožnice, priporočanje s pismi itd. v prid okupatorju in njegovim pomagačem . . .«).

Poleg vrste zločinov vsebuje »navodilo« tudi predpise za prijavitelja, za podatke o storilcu, o škodi, o dokazih itd. (z zagotovilom, »da bo ostalo njegovo ime strogo tajno in da je bojazen, da bi prišlo na kakršen koli način na dan, neosnovana«).

Komunistična OF je s temi »navodili« olajšala delo narodnim Slovencem. V njene razpredelnice bo treba po njenih pravilih vpisati čas, kraj in dokazila vseh zlih del, ki so jih nad narodom zagrešili komunisti in njih savojski pomagači-okupatorji. Kdo je moril, mučil, klevetal, požigal, ropal, nasilno mobiliziral? Kdo je poslal na deset tisoče Slovencev v internacije in pri tem ploskal: »žrtve morajo biti!«? Kdo ima na vesti blizu trideset tisoč slovenskih grobov? Kdo je uničil več tisoč slovenskih domov? Kdo je odgovoren za več milijardno gmotno škodo? Komunisti in njihovi okupatorski savojski zavezniki pred in po 8. septembru 1943! Kdo je pripravljal razbitje naše države? Kdo je sklenil že leta 1943. sporazum s savojsko in habsburško komunistično stranko, da je treba Jugoslavijo uničiti? Komunisti! kdo je sklenil pogodbo z Badoglijem o trajnem odstopu slovenske zemlje v komunistično-savojsko? Komunisti! Kdo kliče ponovno k nam savojske okupatorje pod novim imenom »garibaldincev« in »partizanov«? Komunisti!

Slovensko ljudstvo je že pripravilo svojo obtožnico zoper savojske okupatorje in njih pomagače komuniste. To obtožnico bo po »navodilih« še temeljito dopolnilo.

Ob zaključku Sternenove razstave

Takoj naj ugotovimo, da je imela razstava portretnih del akad. slikarja prof. Mateja Sternena vsestranski in tako velik uspeh, da jo je prekosila edino z vsemi propagandnimi sredstvi mirnih časov prirejena velika razstava del bratov Janeza in Jurija Šubica. Pripominjamo, da je bila za razstavo bratov Šubicev dovoljena znižana vožnja na železnicah, saj so častilci naših najpopularnejših dveh slikarjev v velikih skupinah prihajali iz vse Slovenije in tudi iz vse nekdanje Jugoslavije, Sternenovo razstavo so pa poleg Vrhničanov obiskovali samo Ljubljančani. Šolski majniški izleti so bili tedaj v glavnem usmerjeni v Narodno galerijo in Jakopičev paviljon, a Sternenovo razstavo je obiskalo samo 566 gojencev raznih šol, kar je v primeri s številom vse ljubljanske šolske mladine za šolnike in vzgojitelje skrajno nizka številka. Toda prav to število je važno za presojo, koliko se naše vzgojiteljstvo zanima za kulturna vprašanja ter kako podpira slovenska kulturna prizadevanja.

Pri drugih umetnostnih razstavah v boljših časih so našteli po 500 do 600 obiskovalcev, a **Sternenovo razstavo je obiskalo blizu 2500 prijateljev prave slovenske umetnosti.** Vsa naša javnost mora priznati, da ni bilo mogoče nikjer občutiti kakega pritiska za obisk razstave, niti najmanjšega vplivanja. Zato je pa tem bolj razveseljivo, da so obiskovalci prihajali po večkrat na razstavo, med njimi celo taki, ki so bili na drugih razstavah razočarani ter so se jih zato izogibali. Spoznali so namreč, da je Sternenova umetnost resnično prava, velika in čisto slovenska.

Navzlic temu torej, da so se pred razstavo nekateri celo plašili, drugi izjavljali svoje pomisleke, nekateri pa celo prerokovali, da razstave sploh ne bo mogoče prirediti — kljub vsem tem nasprotnim vetrovom je pa ta razstava prave in čiste slovenske umetnosti pod pokroviteljstvom gospoda prezidenta, div. generala **Leona Rupnika**, in prirejena v prid Socialni pomoči, imela **najpopolnejši uspeh.**

Tudi pri najkulturnejših narodih so samo **izjeme take razstave,** kjer bi isti umetnik razstavljal samo portretna dela, enako so pa izjeme tudi razstave živečih umetnikov, kjer ni nobeno delo naprodaj. Še več: mojster Sternen je nalašč za to razstavo naslikal portret pokrovitelja, gospoda prezidenta, ter to svojo mojstrovino poklonil Socialni pomoči. Tako je Sternenova razstava tudi **najlepši zgled, kako je treba v današnjih časih delati za slovensko kulturo. Mojster Sternen se je pri svojih visokih letih ves žrtvoval ter pokazal svojo brezmejno nesebičnost, združeno z mladeniško odločnostjo za delo za slovensko kulturo in za slovenski narod.**

Tudi razstavni katalog je mnogo pomagal k uspehu. Pa ne samo k moralnemu uspehu razstave, temveč tudi k finančnemu uspehu, saj je skoraj vsa naklada prodana. Mnogo lastnikov kataloga si je pa katalog dopolnilo s fotografijami razstavljenih portretov. Razstavo je obiskalo blizu 2500 oseb, torej petkrat toliko kot povprečno druge umetnostne razstave. Vstopnina in katalog sta nesla 27.911 lir. Vsi stroški za katalog, fotografije, zlasti pa za preslikanje vseh razstavnih prostorov, kar je trajnega pomena za paviljon, so pa znašali toliko, da bo Socialna pomoč spravila še **blizu 15.000 lir čistega dobička.** Sternenova razstava ima torej tudi socialni pomen, saj je Socialna pomoč že pri pripravah za razstavo, med razstavo in po razstavi zaposlila veliko število nezaposlenih in jim dala lep zaslužek. **Vodstvo Socialne pomoči** se je na vso moč potrudilo za uspeh razstave ter so gotovo tudi lastniki za razstavo posojenih slik danes zadovoljni, ker so **že prvi dan po zaključku razstave dobili vse svoje umetnine vrnjene na dom nepoškodovane.**

Pa tudi **Narodna galerija** bo razstavo del svojega zaslužnega podpredsednika, akad. slikarja prof. Mateja Sternena zapisala med svoje največje uspehe. Vodstvo Narodne galerije, na čelu s požrtvovalnim predsednikom dr. Windischerjem in upravnikom Janezom Zormanom, je na najlepši način izkazalo priznanje, hvaležnost in spoštovanje svojemu podpredsedniku kot največjemu živečemu slovenskemu slikarju z najizdatnejšo pomočjo pri vsej prireditvi.

Ob zaključku izražamo samo splošno željo hvaležnih obiskovalcev razstave mojstra Sternena, naj bi čimprej odprl veliko razstavo vseh najraznovrstnejših svojih del.

Leteče bombe — nevarno orožje

Poročevalci amerikanskih časopisov, ki so v Angliji, skušajo poročati svojim časopisom o novem tajinstvenem nemškem orožju in bi radi poročali tudi o učinku tega orožja, če jim tega ne bi branila ostra angleška cenzura. Zaradi tega poročajo jako previdno, vendar se da iz njihovih poročil razbrati, kako je v resnici s letečimi bombami. Tako je poročal Ed. Murrow v New York: »Ne morem Vam reči, da so leteče bombe zadele London. Ravno tako pa vam ne morem reči, da ga niso zadele.« Poročevalec končuje z vzdihom: »Taka je pač cenzura!« V nekem drugem poročilu javlja isti časnikar, da ga je zanimalo, kakšna je reakcija prebivalstva v južni Angliji glede na novo orožje ter pravi: »Ljudje so občutljivejši za to novo orožje kakor za »staromodne« bombe. To pa delno zaradi tega, ker prihajajo tako nepričakovino, in delno zato ker prihajajo šele po tako dolgem vojnem času.«

Paul Manning opisuje eksplozije bombe na cesti, ko je neki avtobus ravno privozil mimo. Bližnje zgradbe so bile poškodovane, od avtobusa pa ni razen nekaj delov ostalo nič več.

Moyeachy že natančneje poroča, ko pravi: »Leteče bombe imajo izreden učinek in povzročajo velike izgube ter ogromno škodo. Ljudem, ki so v območju njihovega učinka, gredo zelo na živce. Ne mislite, da so ti »peklenski psi« kakšna šala ali nepomembna zadeva. To je nevarno orožje!«

Prepozno spoznanje

Beograd, 4. jul. »Noben Evropec ne občuti onega sadističnega veselja nad trpljenjem prebivalstva južne Anglije, kakor so ga izražali Angleži, ko so videli trpljenje evropskih narodov«, pravi vojaški sodelavec »Novega vremena« Vegecius v članku o učinkovitosti letečih bomb. Mnenja pa smo, da na svetu ne bi bilo pravice, ako angleškemu narodu ne bi bilo treba prestati, kar morajo doživljati evropska ljudstva spričo angloameriškega letalskega terorja«.

Članek opozarja na spremembo v angleškem tisku, ki je opustil hvalo letalskega terorja, ki sta jo narekovala brezmejni srd in bolestna fantazija, ter se je pričel sedaj baviti z vprašanjem, ali ne bi bilo dobro po vojni prepovedati letalsko vojno. Celo v spodnji zbornici so pričeli sedaj letalsko vojno označevati za nečloveško. List meni, da boljšega dokaza za učinkovanje »V 1« pač ni treba. Nemčija je že davno pred vojno predlagala velesilam prepoved uporabe letalstva izven bojišč, toda Anglija je vse te ponudbe odklanjala, ker ni hotela opustiti metod, ki se tako zelo skladajo s starimi načeli angleške strategije, namreč z uničevanjem neborcev. Angleški skok iz nehumanosti v človekoljubje je prvo znamenje, da zločinci občutijo kazni.

Izkušnje vzbujajo skrbi

Ženeva, 4. jul. Neki ameriški novinar v Angliji poroča v »Daily Expressu« o učinkovanju novega nemškega orožja na angleško prebivalstvo in na Američane v južni Angliji. Večina teh Američanov dobiva sedaj svoja prva izkustva z letalskimi napadi. Spočetka so bili preveč neprevidni in radovedni, sedaj se je to popolnoma izpremenilo, odkar so nekajkrat prav iz bližine spoznali »V 1«. Skrb nastaja iz izkustva. Časnikar se čudi, da je napravila bomba na angleško prebivalstvo tak vtis. Medtem ko so Angleži v normalnih razmerah molčeči in ravnodušni, se sedaj neprestano razburjeno pogovarjajo o letečih bombah. Vsak Anglež iz južnih pokrajin govori sedaj več kot kakršenkoli govornik ameriškega kongresa. Prišlo je že nekako v navado, da se ljudje ne pogovarjajo več o vremenu, ampak o »V 1«. Ljudje stalno razmotrivajo, ali so napadi letečih bomb hujši od navadnih letalskih napadov. Sicer se skušajo vzdržati teh pogovorov, vendar jim to vsled stalnih napadov letečih bomb ni mogoče.

Neprekinjeno bombardiranje Londona in južne Anglije

Stockohlm, 4. jul. Londonska poročevalska služba poroča, da se je v ponedeljek podnevi nadaljevalo obstreljevanje Londona in južne Anglije z letečimi bombami. Javljajo o škodi in o izgubah.

Stockholm, 4. jul. »United Press« poroča o ojačenem bombardiranju Anglije z letečimi bombami »V 1« v noči na ponedeljek. Tudi nemška bojna letala so se pojavila nad britanskimi otoki. Zaenkrat še ni nikakih posebnih poročil o tem ojačenem bombardiranju.

Ženeva, 4. jul. Londonsko časopisje poroča o novem bombardiranju južne Anglije z »V 1«. Med drugim so bili zadeti razni hoteli, javne zgradbe, trgovske hiše, stanovanjski bloki ter tudi neka banka. Kako nesmiselno pa je, da poskuša angleška protiletalska obramba in lovsko letalstvo sestreliti leteče bombe, dokazuje naslednji primer: Protiletalsko topništvo je podnevi nad južno Anglijo zadelo neko tako letečo bombo, ki je eksplodirala. Goreči ostanki bombe pa so padli na neko hišo in jo zažgali.

Obvestila »Prevoda«

Prevoz racioniranih živil

V smislu veljavnih predpisov se smejo racionirana živila uvažati v Ljubljano le z dovoljenjem »Prevoda«. Kdor skuša uvažati živila v Ljubljano brez dovolilnice, se smatra za tihotapca, policijska oblast ga kaznuje, blago mu pa zapleni.

Občinstvo se zato opozarja, da si vselej pred uvozom racioniranih živil v Ljubljano v lastnem interesu izposluje dovolilnico »Prevoda«. Dovolilnice izdaja odsek za dovolilnice, Novi trg št. 4, pritličje.

Pridelovalcem v mestni občini ljubljanski

»Prevod« je ugotovil, da mnogo pridelovalcev žit in krompirja ni prijavilo posejanih površin v smislu razglasa mestnega gospodarskega urada, objavljenega v obeh dnevnikih dne 18. maja t. l. S tem opozarjamo zamudnike, da najkasneje do 8. t. m. vložе prijave posejanih površin pri imenovanem uradu, Beethovnova ulica 7, ker se bo drugače uvedlo proti njim kazensko postopanje in se jim bodo poleg tega odvzele živilske nakaznice, dokler ne bodo zadostili svoji prijavni dolžnosti.

Delitev jajc

Na odrezek TD-7 dodatne živilske nakaznice za težke delavce in na odrezek **NTD-13** dodatne živilske nakaznice za najtežje delavce za julij, veljavne za mesto Ljubljana (znotraj bloka — odrezki z rujavo črto), dvignejo upravičenci od 6. do 10. julija t. l. **po 3 jajca** v sledečih mlekarnah:

Bevc Frančiška, Frančiškanska 5, Dolinšek Oton, Poljanska 77, Gruden Jakob, Celovška 101, Janežič Josipina, Poljanska 3, Jerman Antonija, Resljeva 8, Kerin Ivanka, Ilirska 15, Kernc Marija, Ciril Metodova 88, Korelec Marija, Kongresni trg 15, Kramar Marija, Nove Jarše, Krašna Terezija, Bohoričeva 16, Krese Angela, Vošnjakova 4, Kroupa Pavel, Erjavčeva 9, Levka Angela, Miklošičeva 40, Lovšin Amalija, Strossmajerjeva 4, Mahovič Breda, Tržaška 48, Medved Ivanka, Zaloška 45, Perpar Marija, Šmartinska 6, Pezdir Rado, Vodovodna 67, Režek Minka, Janševa 2, Roš Barbara, Rimska 2, Rupena Rozalija, Jernejeva 2, Sterle Frančiška, Stari trg 17, Špan Nežka, Predjamska 53, Tušar Antonija, Medvedova 30, Vidic Stanislava, Staničeva 2, Vokač Roza, Breg 8, Zajc Alojzija, Krakovski nasip 10.

Nakazila trgovcem

Trgovci in zadruge v Ljubljani, ki za mesec julij še niso prejeli zadostne množine krušne moke, olja in mila, naj dvignejo pri »Prevodu«, Novi trg 4, nakazila po naslednjem redu: v sredo, 5. julija z začetnicami od A do J; v četrtek, 6. julija z začetnicami od K do Ma, v petek, 7. julija z začetnicami od Me do R, v soboto, 8. julija z začetnicami od S do Ž. Nakazila se izdajajo od 7. ure dalje.

Mlekarnicam!

Mlekarnice, ki so imele mehki sir v razdeljevanje potrošnikom in katerim je še ostal, naj oddajo vso še preostalo količino sira dne 5. VII. t. l. ob 16. uri (4) zagotovo v zadružnem skladišču »Mlekotrg«, Pred škofijo št. 19.

Popravek

V našem obvestilu z dne 1. julija t. l. pod naslovom »Delitev racioniranih živil za mesec julij« se mora pod točko 4. skupna količina glasiti **4336 g** namesto 4436 g.

Deveti poziv za oddajo pnevmatik

Lastniki osebnih in tovornih avtomobilov, ki so prizadeti po naredbi šefa pokrajinske uprave VIII. št. 1153/2 z dne 17. marca 1944 (Sl. l. št. 39/20 ex 1944) in morajo pnevmatiko naknadno oddati, bodisi da jim je bilo prometno dovolilo za vozilo razveljavljeno ali pa le-tega niso prejeli, se opozarjajo, da bo prevzemanje take pnevmatike **vsak prvi in tretji četrtek v mesecu ob 10. uri dopoldne.**

Pri oddaji je treba navesti evidenčno (LB) številko prizadetega (avtomobila) vozila.

Za oddajo prihajajo v poštev tudi pnevmatike onih osebnih in tovornih avtomobilov, ki so bili osigurani (rezervirani — »sichergestellt«) po Višjem SS in policijskem vodji v XVIII. obrambnem okrožju — vodilni štab za pobijanje tolp.

Kraj oddaje: Javna skladišča, Ljubljana, Ciril-Metodova (bivša Tyrševa) 33, skladišče 10.

Strahovalni napad na Beograd

Beograd, 4. jul. V ponedeljek v dopoldanskih urah so napadli angloameriški bombniki stanovanjske predele Beograda, pri čemer je bilo uničenih mnogo stanovanjskih hiš in je bilo ubitih mnogo civilnih prebivalcev.

Teroristični napadi na madžarska mesta

Budimpešta, 4. julija. Uradno javljajo. Včeraj zjutraj je priletelo nad 500 sovražnih letal v štirih valovih z juga nad Madžarsko. Težišče napada je bilo med Donavo in Tiso. Letala so teroristično napadla madžarsko prestolnico ter nekaj pokrajinskih mest. Madžarski in zavezniški lovci so se na več mestih pognali v borbo s sovražnimi oddelki. Tudi madžarsko protiletalsko topništvo je zelo uspešno poseglo v borbo. Po dosedanjih nepopolnih vesteh je bilo sestreljenih kakih 35 terorističnih letal. Nastale so človeške in tvarne izgube. Po točnih podatkih so letala v nedeljo dopoldne bombardirala v Budimpešti tesno naseljene predele notranjega mesta, hiše v predmestjih in predele vil. Zadeto je bilo taborišče, v katerem so bili internirani angleški in ameriški državljani. Ubitih je bilo 111 internirancev. Angloameriški teroristični letalci so obstreljevali v nekem mestnem parku nedeljske izletnike. Ubili so mnogo žena in otrok.

Zavezniška finančna konferenca

Berlin, 4. jul. V Bretton Woodu se je pričela že dalj časa napovedana zavezniška finančna konferenca. V svojem prvem poročilu označuje agencija Reuter za najvažnejšo nalogo konference, da uredi vrednotne tečaje, ker bo le na ta način mogoče preprečiti mednarodno inflacijo, ki bo morda nastala po tej vojni.

Nova japonska ofenziva

Tokio, 4. jul. Japonski glavni stan je snoči objavil pričetek nove ofenzive na Kitajskem. Japonske čete v južni Kitajski so v skladu z operacijami v Honanu pričele v 7. čungkinškem vojnem pasu prodirati vzdolž železnice Kanton—Hankov v smeri proti severu.

Šanghaj, 4. jul. Kakor priznava čungkinško vojno poročilo, so doletele čungkinške čete v krvavih bojih za Hengjang visoke izgube. Po čungkinških poročilih se ni izpolnilo upanje čungkinške Kitajske, da se bo z zavzetjem Hengjanga prenehala japonska ofenziva v Honanu. Po poročilu agencije Reuter je vzbudilo v Čungkingu veliko zmešnjavo poročilo, da so možni nadaljnji japonski sunki v pokrajini Kvangen in Kveilin.

Nadalje poročajo iz Čungkinga, da so pričele japonske čete novo ofenzivo iz Kantona proti severu. Dosegle so že vidne uspehe.

V treh tednih

Tokio, 4. jul. V treh tednih, od pričetka izkrcavanj na otoku Saipanu do 30. junija, so izgubili Američani na področju Marianskega otočja skupno 35 vojnih ladij, med njimi tudi najtežje oklopnice, 13 prevoznih ladij ter skoro 700 letal. Med potopljenimi ladjami sta 2 moderni bojni ladji, 2 nosilki letal ter 4 rušilci. Nadaljnjih 5 nosilk letal ter več drugih ladij so bile potopljene ali hudo poškodovane.

Razgovori nemških in japonskih državnikov

Tokio, 4. jul. V zvezi z izčrpnimi razgovori ministrskega predsednika generala Toja, zunanjega ministra Šigemica in nemškega poslanika Stahmerja o vojaških in političnih vprašanjih opozarjajo tukajšnji politični krogi, da se bodo taki temeljiti razgovori v bodoče redno ponavljali. Enako bodo konference med nemškim državnim poglavarjem in poslanikom Ošimo. Pričakovati je, da se bo sodelovanje obeh držav v sedanjem odločilnem obdobju vojne s temi razgovori še bolj poglobilo.

Katastrofa pri vajah švedske vojske

Stokholm, 4. jul. Kakor poročajo stockholmski časopisi, so nastale pri vajah švedske vojske močne eksplozije min, ki so zahtevale 14 žrtev. Pri vajah v odstranjevanju min v okolici severnega švedskega obmejnega mesta Haparande, je eksplodirala v ponedeljek popoldne iz doslej neznanih razlogov neka mina. Sledili sta dve nadaljnji eksploziji, pri katerih je bilo 14 ljudi ubitih ter približno 10 ranjenih. Večina žrtev je bila grozovito razmesarjena in so jih le z največjo težavo prepoznali.

Gospodarstvo

= **Čas sečnje.** Po § 78. gozdnega zakona se morajo vršiti sečnje v dobi od 1. oktobra do 1. aprila. Le gozdove, ki jih je napadel lubadar ali poškodoval požar, je dovoljeno sekati tudi v poletnem času. Dopustna so tudi vsa redčenja mladih sestojev. Prav tako so dopustne sečnje lesa za popravilo gospodarskih poslopij in javnih zgradb (mostov itd.). Glede na današnje izredne čase pa so danes izjemno dopustne tudi večje sečnje, toda izključno za obnovo dežele. Za take sečnje je potrebno predhodno dovoljenje. Pri izvrševanju teh poletnih sečenj se morajo posestniki gozdov, lesni trgovci, lastniki in zakupniki žag najstrožje držati določil zakona. Igličasto drevje, posekano v času muževnosti, se mora skrbno obeliti, da se pridobi čim več lubja za čreslovino. Tesanje tramov naj se vrši le na gozdnih poteh in izven gozda na posebnih prostorih, da se z odpadki ne ovira naravno pomlajevanje gozdov. Opozarjamo nadalje, da se mora drevje posekati čim bolj nizko pri tleh, tako da parobek ni višji od tretjine premera. Za vse prestopke so odgovorni posestnik, kupec in podjetnik sečnje. Prošnje za dovolitev sečnje je kolkovati s kolkom za 4 in 8 lir in predložiti okrajnemu glavarstvu v Novem mestu. Po možnosti je vložiti več prošenj naenkrat zaradi skupnega ogleda na mestu samem. Vsak prestopek teh določil se bo kaznoval po § 147. in 166. gozdnega zakona, kolikor ni za posamezne prestopke predvidena posebna kazen.

= **Ureditev cestnega prometa v Italiji.** Vojaški in politični dogodki lanskega leta so prinesli popolno zmedo v italijanski transportni organizaciji. V razmeroma kratkem času je uspelo spraviti v red promet na železnicah. Ni bil pa doslej urejen cestni promet. Sedaj je republikansko-fašistična vlada izdala potrebne ukrepe za ureditev prevoza na cestah. Cestna prometna sredstva morajo v prvi vrsti služiti vojnim potrebam in prehrani. Vladni dekret predvsem navaja, kakšni prevozi glede na vrste blaga, imajo prednost. V prvi vrsti je upoštevana potreba dovoza k železniškim postajam in lukam ter odvoza s teh postaj in luk. Prednost ima oskrba vojske in oboroževalne industrije poleg prevoza živil. Prevoz po cestah bo v bodoče urejal poseben urad za cestni prevoz, ki je podrejen prometnemu ministrstvu. V vsaki pokrajini pa se ustanovi še urad za cestni avtomobilski-tovorni promet. Do 30. julija t. l. so morali vsi lastniki avtomobilov prijaviti svoja vozila. To je bilo potrebno zaradi tega, ker so številni avtomobili prej pripadali italijanski vojski ali pa so bili od vojske rekvirirani in spremembe še niso registrirane. Pretežni del prevoza na cestah se vrši še ilegalno. Prevozne tarife so pretirano visoke, kar je imelo za posledico podražitev potrošnih dobrin. Zato bo vlada uveljavila novo prevozno tarifo za ves prevoz blaga in oseb na cestah, ki naj bi prineslo tudi pocenitev živil. Za prevozna podjetja, ki se ne bodo tem odredbam podredila, so predvidene stroge sankcije. V bodoče bo mogoče dobiti nadomestne dele, pnevmatike in pogonsko gorivo le za registrirana vozila. V teku je tudi akcija za pospešeno preureditev vozil na pogon z generatorskim plinom, takih vozil je komaj 9000, čeprav ima Italija s svojo znatno proizvodnjo lesnega oglja možnosti za uvedbo pogona z generatorskim plinom. Če doslej uvedba plinskih generatorjev ni zavzela večjega obsega, je temu deloma kriva okolnost, da je bilo za pogon vedno na razpolago dovolj zemeljskega plina, zlasti v Severni Italiji, in se je zemeljski plin izkazal kot dober nadomestek bencina.

= **Gospodarske vesti iz Hrvatske.** Kazni za prestopke oskrbovalnih predpisov so bile na Hrvatskem v zadnjem času bistveno poostrene. V vsakem primeru kršitve se poleg zaplembe blaga, ki je bil predmet nedovoljene kupčije in poleg kazni izreče po tehtnosti prestopka še izključitev od delitve surovin, začasna postavitev komisarja za nadzorstvo podjetja, v skrajnem primeru pa prepoved nadaljnjega obratovanja. Neupravičeno doseženi dobiček se zapleni v korist države. — Hrvatsko ministrstvo za kmetijstvo in prehrano je ustanovilo poseben institut za gojitev sliv, ki bo proučeval tudi vprašanja predelave sliv in njih konzerviranje.

= **Nazadovanje švicarskega narodnega dohodka.** Švicarski zvezni statistični urad je objavil podatke o razvoju švicarskega narodnega dohodka v prvih štirih vojnih letih. Leta 1939 je znašal narodni dohodek 8.2 milijarde frankov, leta 1942 pa 8.7 milijarde. Iz tega sledi povečanje za 7%. Če pa se upošteva sprememba kupne moči denarja odnosno nastala draginja, tedaj pokaže račun, da je bil realni narodni dohodek leta 1942 za 20% manjši, kakor leta 1938. Številčno se je povečal delovni dohodek od 4·16 na 5.0 milijarde frankov. Mešani dohodek (od dela in kapitala), ki obsega predvsem dohodke kmeta, je sorazmerno najbolj narasel, in sicer od 1.82 na 2.4 milijarde frankov, to je za 33%. Čisti dohodek od obresti je v višini 1.49 ostal skoro nespremenjen, povečal pa se je podjetniški dohodek od 0.75 na 0.95 milijarde frankov.

= **Naraščanje hranilnih vlog v Franciji.** Samo pri šestih velikih depozitnih bankah v Franciji so se v teku lanskega leta hranilne vloge povečale za 26 milijard frankov, kar je tembolj značilno, ker je bilo glede na podražitev življenjskega standarda in glede na denarne potrebe gospodarstva v zvezi s škodo pri zračnih napadih pričakovati, da se bodo hranilne vloge zmanjšale. Pri vseh denarnih zavodih v Franciji so znašale ob koncu lanskega leta hranilne vloge 235 milijard frankov, kar je takrat predstavljalo 47% denarnega obtoka.

= **Podržavljanje budimpeštanskih velikih hotelov.** V zvezi z izločitvijo Židov iz madžarskega gospodarstva sporočajo iz Budimpešte, da je bilo, v Budimpešti od 147 kavarn 20 v rokah Židov, od 160 penzij pa je bilo 81 židovskih. Močen je bil tudi vpliv Židov v hotelski stroki. V zvezi z zaplembo židovskega premoženja je sedaj država prevzela delnice petih največjih hotelov v Budimpešti. Ti hoteli bodo v celoti podržavljeni, tako da bo izključeno tudi vsako skrivanje židovskega kapitala z slamnatimi možmi. Ostali gostinski obrati, ki so življenja sposobni, bodo dani nežidovskim interesentom, sicer pa bodo likvidirani.

= **Okupacijski franki.** Kakor smo že kratko poročali, so angloameriške čete ob izkrcanju v Normandiji prinesle s seboj tudi znatne količine francoskih bankovcev, ki so bili posebej v ta namen tiskani v Ameriki, in sicer brez predhodnega odobrenja francoskega odbora v Alžiru. Kakor poroča londonski »Financial News« so v Ameriki tiskali za 80 milijard frankov takih novčanic. Tiskali so novčanice po 5, 50, 100 in 500 frankov. Kdo jamči za te novčanine ni nikjer rečeno. Da bi se zavedlo francosko prebivalstvo v zmoto in da bi si pridobili zaupanje Francozov v te novčanice je na novčanicah označeno, da so izdane v Franciji (napis se glasi: »Serie DE 1944. Emis en France«). Obračunajo pa se te invazijske novčanice po samovoljnem tečaju 50 frankov za 1 dolar, odnosno 200 frankov za angleški funt. Tako bo morala Francija nositi sama vse invazijske izdatke, ki na francoskem področju plačujejo v denarju, kajti angloameriške čete plačujejo v Franciji samo v teh frankih, v nasprotju s postopanjem v Italiji, kjer plačujejo angloameriške čete v okupacijskih dolarjih in funtih. Odkar se je pojavil v Rimu okupacijski dolar pa so cene dosegle fantastično višino. Angloameričani se sami pritožujejo, da so cene navzlic za Italijo neugodnem tečaju tudi za angleške in ameriške vojake izredno visoke.

= **Inflacija na Bližnjem Vzhodu.** Med tem ko se je obtok bankovcev v Egiptu povečal na 110 milijonov egiptskih funtov, to je na šestkratni znesek predvojnega obtoka, kažejo tudi izkazi novčaniških bank v Palestini in v Iraku, da se inflacija nadaljuje. V maju je obtok bankovcev v Palestini dosegel že 40 milijonov funtov. Pred vojno je znašal le 10 milijonov. Nevaren obseg je zavzelo naraščanje obtoka bankovcev zlasti v Iraku, tam je znašal pred vojno obtok 5.5 milijona iraških dinarjev, sedaj pa je dosegel že 40 milijonov dinarjev. Zato se ni čuditi, da so se življenjski stroški v Iraku povečali za 500%.

= **Kanada si gradi lastno trgovinsko mornarico.** Pred sedanjo vojno Kanada ni imela pomembnejše trgovinske mornarice in so skoraj ves pomorski promet opravljale angleške ladje. V zadnjih letih pa je Kanada uredila vrsto novih modernih ladjedelnic, tako da ima sedaj 21 velikih in 65 majhnih ladjedelnic, kjer so zgradili preko 2 milijona ton trgovskega ladjevja. Večina zgrajenih ladij je bila oddana Angliji, deloma v zakup, navzlic temu si je Kanada v zadnjih letih povečala tudi lastno mornarico s 56 novimi velikimi tovornimi ladjami. Sredi letošnjega leta računajo, da se bo to število povečalo na 100 velikih ladij po 10.000 ton. Preskrbljeno je tudi za to, da bodo te ladje dobile kanadske posadke. V Londonu povzroča razvoj kanadske trgovinske mornarice skrbi, kajti angleška mornarica je pred vojno mnogo zaslužila pri prevozu blaga v Kanado in iz Kanade. Po sedanji vojni pa bi bili Angliji prav dohodki od pomorskega prometa potrebni za izravnavo plačilne bilance s Kanado, to tem bolj, ker Anglija ne bo imela bistvenih dohodkov od investicij kapitala v Kanadi, ki so se v teku vojne občutno zmanjšale.

= **Ameriško srebro za Indijo.** V okviru zakona o posojanju in zakupu je ameriški zakladni urad sklenil dati Indiji na razpolago 100 milijonov unč srebra, naj bi ga Indija po končani vojni postopno vrnila Zedinjenim državam. Indija bo to srebro deloma porabila za kovanje novcev, ker je povečanje obtoka kovancev potrebno v zvezi z navzočnostjo angleške vojske v Indiji, deloma pa bo indijska rezervna banka to srebro uporabila za intervencijo na indijskem trgu srebra. Indijska novčanična banka je v zadnjem letu skušala zajeti odvečno kupno moč prebivalstva, ki deluje v smeri inflacije, z oddajo znatnejših količin zlata. Po delnem uspehu, ki se je pojavil v začetku, se je ta akcija ponesrečila. Sedaj bo indijska novčaniška banka verjetno napravila podoben poskus s srebrom.

Kronika

* **Odlikovanje polkovnika Keila.** Polkovniku nemške oborožene sile Güntherju Keilu, ki je bil omenjen v poročilu vrhovnega poveljstva nemške vojske 27. in 30. junija ter je poveljeval hesensko-turinškemu grenadirskemu polku v borbah na polotoku Cotentinu, je Führer podelil viteški križec železnega križa. Polkovnik Keil je iz Halla, kjer se je rodil 15. maja 1899.

* **Učitelji smejo študirati na visokih šolah.** Nemški minister za vzgojo je v načelu priznal pravico absolventom učiteljišč, da smejo nadaljevati znanstveni študij na visokih šolah. Za vsako tako nadaljevanje študija pa je treba vložiti posebno prošnjo, katero presojajo pristojna oblastva po uredbi o izpitih z dne 1. novembra 1943.

* **Zaklonišče** je najvažnejša zaščita pred letalskimi napadi. Nemški list »Sirena« poroča, da je izkušnja pokazala, da je še vedno najvarnejši prostor v času letalskih napadov zaklonišče. Pri vseh terorističnih napadih so se zaklonišča izkazala kot najprimernejši prostor, ki ljudi obvarujejo smrti.

* **Potres v Turčiji.** Radio Ankara javlja, da je prišlo v raznih turških krajih do močnih potresnih sunkov. Škode ni bilo.

Iz Ljubljane

u— **Smrt blage matere.** Včeraj popoldne je bila pri Sv. Križu legla k večnemu počitku gospa Franja Vakseljeva. Spominjali smo se te plemenite matere, ko je januarja 1939 praznovala 70 letnico. Bila je hčerka cestnega nadzornika. Ostala je s 16. leti čisto sama. Moža ji je nato smrt iztrgala v najtežjih časih, tik pred svetovno vojno. Mož ji je zapustil sedem nepreskrbljenih otrok, od katerih so morali trije na vojsko. Vse je žrtvovala za otroke in ni se trudila zaman. Pripomogla jim je do lepih položajev. Pri vsem delu za družino je pa vedno našla še nekaj časa, da je lahko pridno čitala in obiskovala gledališče. Bila je zvesta, dolgoletna naročnica »Jutra« in »Slovenskega Naroda«. Z otroki obžaluje smrt ljubeznive stare mamice vrsta vnukov in vnučic ter mnogo prijateljev Vakseljeve rodovine. Naj ji bo po trudapolnem življenju lahek počitek, svojcem pa izrekamo toplo sožalje!

u— **Na Glasbeni akademiji je napravila** te dni s prav dobrim uspehom diplomski izpit absolventka Burger Ada, poročena z zdravnikom dr. Marjanom Borštnarjem. Ga. Ada Burger-Borštnar je hčerka znanega pokojnega g. Alojzija Burgerja iz Postojne, ki je bil lastnik Hotela Krona. — Iskreno čestitamo!

u— **Na Državni dvorazredni trgovski šoli** so se vršili završni izpiti pod predsedstvom direktorja g. Josipa Gogale v času od 9. do 27. junija. K izpitu je bilo pripuščenih 146 rednih kandidatov in kandidatinj ter 3 privatisti. Završni izpit so opravili: 10 z odličnim uspehom, 45 s prav dobrim, 50 z dobrim in 24 z zadostnim uspehom. Za tri mesece je bilo odklonjenih 19 rednih kandidatov in kandidatinj ter 1 privatist.

u— **Posrečena revija za nemške vojake.** KdF je s priljubljeno umetniško skupino »Wien serviert« (Dunaj servira) priredila izredno lep večer nemškim vojakom v Ljubljani in jim nudila s tem mnogo neskaljenega veselja. Revijo je skomponiral Silvester Schieder, besedilo pa je zložil Karel Leibinger. Toplo občutene melodije, ki so prepolne dunajskega šarma, se prijetno in duhovito prilegajo delno šaljivim, delno čustvenim besedam, ki nikdar ne zgreše svojega polnega učinka. Vsekakor sta Schieder in Leibinger dokazala, da gre tudi brez plehkosti. K popolnemu uspehu pripomore v prvi vrsti Else Klement, ki v duetu poje svoje dunajske popevke s komponistom, ki jo spremlja na klavirju. Njen lepi alt navdušuje poslušavce in navdušenje je prepolno, ko svoja izvajanja zaključi s sproščenim dunajskim humorjem. Prav tako se odlikujejo Friedl Hajl s krasno zvenečim sopranom, Erika Glässer z akrobatskimi plesi, Bose in Partner nudita ekscentriko v vsej popolnosti in Marenius pokaže v svoji ročni stoji na levem kazalcu edinstvene zmožnosti. Inge in Lizzi plešeta očarljivo in balet Rosl Ranniger se uveljavi v baletnem valčku komponista Schiederja. Skrb za vodstvo ima Charly Kaufman, ki kreira s svojimi orglicami in žanje za svoje izvedbe mnogo navdušenega odobravanja. Režija je v rokah Else Klementove.

u— **Prva repriza pisanega večera radijske družine** je privabila v ponedeljek zvečer v veliko unionsko dvorano številno občinstvo. V glavnem je bil izvajan isti spored, kakor na prvem pisanem večeru. Lep delež k uspehu so doprinesli vsi trije orkestri, veliki radijski, mali in plesni, pod vodstvom dirigentov D. M. Šijanca, A. Dermelja in M. Vodopivca. Uspeh so želi tudi solisti, predvsem Manja Mlejnikova, Janja Baukart-Strletova in Janez Lipušček, nadalje člani radijskega komornega zbora in pa fantje na vasi, ki jih je občinstvo posebno toplo sprejelo. Ljudje so se dobro razvedrili in tudi od srca nasmejali dovtipnim izvajanjem Boža Podkrajška in Frana Lipaha. Želeti je, da bi prireditelji strogo pazili na pričetek začetka in na prejšnji zaključek. Stara modrost pravi, da ni sporeda, ki ga ne bi bilo mogoče skrajšati brez škode za celotni vtisk. Treba je upoštevati, da je precej občinstva s periferije, ki zaradi kasnega zaključka ne utegne pravočasno domov. Občinstvo je vsem sodelujočim navdušeno vzklikalo.

u— **Odpoved vlakov Ljubljana—Trst.** Od 5. julija dalje izostane na progi Ljubljana—Postojna—Trst potniški vlak z odhodom iz Ljubljane 12.40, prihodom v Postojno 14.30, odnosno v Trst 17.15 kot dnevno reden ter v obratni smeri potniški vlak z odhodom iz Trsta 12.40, iz Postojne 14.47 in s prihodom v Ljubljano 16.40.

u— **Nove tobačne nakaznice** so spet sprožile med našimi kadilci in nekadilci živahne razprave o tem, kakšna delitev bi bila najpravičnejša. Kadilci očitajo nekadilcem, da porabljajo tobak za svojevrstno valuto, nekadilci pa se jim zadovoljno muzajo, češ, na nas se zgledujte, pa vam bo bolje na zemlji. Kdor ni gospodar svojih strasti, pravijo, mu je prav, če mora delati pokoro. Eni in drugi bi radi prikrajšali nežni spol, ki pa krčevito brani svoje pravice in zahteve, da bi vsaj glede cigaret bil docela enakopraven. Vsekakor je v nekrvavi vojni kadilcev in nekadilcev težko izreči pravo sodbo. Zato je najpametnejše, če prepustimo našemu oblastvu, da po svoji uvidevnosti in po razpoložljivih zalogah da, kar more dati.

u— **Oddelek za protiletalsko zaščito** pri upravi policije v Ljubljani se je preselil iz dosedanjih uradnih prostorov v vladni palači v Mestni dom, II. nadstropje, desno, vhod iz Streliške ulice, kjer je bil doslej nastanjen mestni prehranjevalni urad. Telefon 27-52 in 27-53.

u— **Z lepim vremenom,** ki smo ga po nedelji dobili, gre poletje v svoj višek. Vsepovsod so ljudje pridno na delu. Kmetje zlasti hité s spravilom sena, obenem pa imajo še polno drugih opravkov po vrtovih in njivah. Gospodinje so zadovoljne s pridelki, ki jim jih ponuja vrt. Tudi ljubljanski trg je z njimi vedno bolj založen. Mladina zadovoljno uživa ročitnice. Kopališča so spet polna. Vročina je znosna. Že sta prišla v deželo naša blagovestnika, ki morata godovati ob lepem vremenu, saj pravi stari rek, da dež na dan sv. Cirila in Metoda orehe in kostanj ogloda. Kukavica je odkukala. Naši ljudje namreč pravijo, da se kukavica oglaša samo do Sv. Urha, ki je včeraj godoval. Sv. Urh in Sv. Marjeta (20. julija) kače paseta. Bodite previdni pred njimi, zlasti pri nabiranju borovnic in jagod in pri iskanju gob!

u— **II. sklepna javna produkcija** glasbene šole »Sloge« bo v sredo, 5. julija, ob 18. uri v šolski glasbeni dvorani. Nastopijo gojenci klavirja, gosli, flavte, solopetja in orkester-kitar.

u— **Prvi del produkcije gojencev prof. Brišnika** obsega različne pesmi in en dvospev. Izvajali jih bodo: Polajnar Marjanca, Brišnik Anica, Tomšič Tinka in Sadnik Dragica, kateri se pridruži v dvospevu tenorist Lupinc Roman. Drugi del pa obsega različne operne arije. Na produkcijo Brišnikove pevske šole opozarjamo. Spored se dobi v Knjigarni Glasbene Matice. Produkcija bo v četrtek ob 18. uri v mali filharmonični dvorani.

u— **Delodajalci,** ki žele sprejeti v službo nove pisarniške moči - začetnike, naj se obrnejo na ravnateljstvo Drž. dvorazredne trgovske šole v Ljubljani, ki bo rado priporočilo dobre absolvente ali absolventke.

u— **Srednješolce-ke opozarjamo na počitniške tečaje** (instrukcije) vseh srednješolskih predmetov, tečaje za popravne, privatne in sprejemne izpite ter na različne jezikovne tečaje. Ločeni oddelki po predmetih in razredih — posebne učilnice. Jamstvo za uspeh v bodočem šolskem letu. Informacije in vpisovanje dnevno: **Specialne strokovne instrukcije za srednje šole, Kongresni trg 2, v prostorih Trgovskega učnega zavoda.**

u— **Tečaji nemškega jezika na državni trgovski akademiji.** Direkcija drž. trgovske akademije bo priredila na podlagi odredbe Šefa pokrajinske uprave IV. štev. 4698-1 z dne 30. junija 1944 med poletnimi meseci dva tečaja nemšega jezika za širše občinstvo, enega za začetnike in drugega za izpopolnitev jezika. Prijave sprejema direkcija v zgradbi trgovske akademije, Bleiweisova 8, vsak delavnik od 8. do 10. ure vključeno do 10. julija. Prispevki obiskovalcev bodo čim nižji.

u— **Tečaji stenografije (slovenske in nemške), knjigovodstva, korespondence, nemščine itd. pričnó 15. julija.** Izbira predmetov po želji. Obisk navedenih tečajev se priporoča predvsem dijakom-injam, enako vsem ostalim, ki se želijo izpopolniti v teh strokovnih predmetih. Vpisovanje dnevno. »Trgovski učni zavod«, Kongresni trg 2-II.

u— **Priglaševanje za I. in II. razred** na državni dvorazredni trgovski šoli bo od 2. do 14. avgusta vsak delavnik od 9. do 12. ure. K priglaševanju je treba prinesti: 1. prijavo, ki jo dobe pri šolskem slugi in jo je treba kolkovati z 20 lirami; 2. a) za I. razred: gimnazijci: spričevalo o nižjem tečajnem izpitu in o dovršenem IV. razredu, meščanskošolski: spričevalo o završnem izpitu; b) za II. razred: spričevalo o dovršenem I. razredu; 3. rojstni list ali družinsko knjižico; 4. prispevek za zdravstveni fond, skripta in drugo, kakor je objavljeno na razglasni deski. — **Vpisovanje** bo 2., 3. in 4. oktobra od 9. do 12. ure. Tedaj bo treba predložiti davčno potrdilo in plačati šolnino, če znaša davek več kot 304 lire. Pojasnila glede oprostitve od kolkovine in šolnine dobe interesenti pri ravnateljstvu šole.

u— **Učitelji - pevci!** Prihodnja pevska vaja bo v sredo, 5. t. m. ob pol 20. v prostorih Glasbene Matice. Prosimo za polnoštevilno udeležbo.

u— **Maša zadušnica** za pok. go. **Fani Kokaljevo** se vrši 13. t. m. ob 7. uri zjutraj pri Sv. Petru.

u— **V počastitev spomina** blagopokojnega ravnatelja Obč. hranilnice na Vrhniki g. **Josipa Verbiča,** daruje rodbina Rudolf Zore, trg. v Ljubljani, Gledališka ul. 12, Društvu slepih v Ljubljani znesek 200 lir. Odbor se za dar iskreno zahvaljuje.

u— **Podpornemu društvu za gluhonemo mladino** v Ljubljani je darovala tvrdka Franc Jager s Sv. Petra ceste 200 lir v spomin na obletnico smrti pok. Cirila Šifrerja iz Stražišča pri Kranju.

u— **Za nabavo harmonike slepemu Tonetu** je darovala neimenovana gospa 100 lir in je denar v blagajni »Jutra«. Podporno društvo za gluhonemo mladino nam je sporočilo, kolikšno veselje so plemeniti ljudje pripravili Tonetu, ki je star 30 let in je lani oslepel. Ko so mu položili v naročje harmoniko, jo je objel z vso ljubeznijo in zagotavljal, da mu je darilo dobrih ljudi dalo novega poguma za življenje. Oslepeli Tone se vsem darovalcem najtopleje zahvaljuje, posebno hvaležen pa je otrokom, ki so svoje prihranke darovali za njegovo srečo.

u— **Učite se strojepisja! Praktično znanje, potrebno v vsakem zasebnem ali javnem poklicu.** Novi eno-, dvo- in trimesečni tečaji — dnevni in večerni — pričenjajo 5., 6. in 7. julija. Pouk dopoldne, popoldne ali zvečer po želji obiskovalcev. Moderna strojepisnica, desetprstna metoda. — Učnina zmerna. Vpisovanje dnevno. — Specialni tečaji tudi za stenografijo, knjigovodstvo itd. — Informacije, prospekti: **Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domobranska 15.**

PRAŠIČKE ZA REJO

šentjernejske pasme — ima na razpolago **GOSPODARSKA ZVEZA** in jih oddaja pri restavraciji »LEV«.

S Štajerskega

Poletne tekme nemške mladine v Mariboru. V dobi od 30. junija do 2. julija so imeli v Mariboru sportne tekme, katerih se je udeležila nemška mladina s Spodnjega Štajerskega. Na Mariborskem otoku so merili svoje sile posebno v plavanju, nato so odšli na igrišče mariborskega Rapida, kjer so pokazali znanje v nogometu. Med tekmami je bil tudi obhod po mestu in več govorov. V soboto se je zbrala mladina v brezovem gozdiču mariborskega parka, kjer je prepevala pesmi, izvajala plese in poslušala godbo. Pri glasbenem delu prireditve sta sodelovala tudi orkester in godalni kvartet mariborskega učiteljišča ter plesna skupina deklic iz Maribora.

Ranjenci v gostih. V nedeljo je obiskala Spodnje Štajersko skupina ranjencev nemške oborožene sile, katero so poslali vojaški predstojniki skupno s činitelji stranke na izlet in oddih. Kamor so prišli, so bili toplo sprejeti. Na povratku ranjenci niso mogli prehvaliti gostoljubja štajerskega prebivalstva.

Praznik trgovskega naraščaja

Srebrni jubilej Trgovske strokovno nadaljevalne šole — Prisrčna proslavitev 20 letnega ravnateljevanja g. Rada Gruma

Ljubljana, 5. julija.

V ponosni stavbi Trgovskega doma je včeraj naš trgovski naraščaj, ki je s tem dnem zaključil šolsko leto v strokovno nadaljevalni šoli, lepo proslavi 25 letnico obstoja te šole in počastil svojega neumornega in za trgovski stan zaslužnega ravnatelja šole g. Rada Gruma, ki že 20 let vodi učiteljski zbor in usmerja pouk na tem zavodu.

V okusno okrašeni predavalnici je lepo šolsko slovesnost otvoril z daljšim govorom g. Anton Verbič, predsednik šol. odbora in pozdravil predsednika Združenja trgovcev g. Zvonimirja Lukiča, zastopnika trgovskega društva »Merkur«, tajnika g. Knola in predsednika dr. Mandiča, nadalje g. Kreka kot predsednika Sindikata trgov. zastopnikov, kakor tudi vse častne goste iz vrst naših uglednih trgovcev. Spominjal se je vseh za zavod zaslužnih mož, omenjajoč zlasti pok. veletrgovca Karla Preloga, ki je s svojim volilom 20.000 lir omogočil, da bo Trgovska strokovna nadaljevalna šola vsako leto nagradila z denarnimi nagradami najboljše učence in učenke. Pozival je zbrane učence in učenke, naj si z znanjem in sposobnostjo vselej prizadevajo, da bodo tudi nadalje, ko bodo zapustili zavod in vstopili v praktično življenje, ohranili trgovskemu stanu tisti ugled, ki že od nekdaj odlikuje naše trgovske kroge. »Posvečajte svoj prosti čas vedno samo izpopolnitvi trgovskega znanja, ker boste na ta način tudi v življenju dokazali, da ste bili dobri in vredni gojenci priljubljenega učiteljskega zbora in da sledite smernicam, ki vam jih je dal na pot življenja vaš dobri in priljubljeni ravnatelj g. Rado Grum«, je poudarjal v svojem govoru g. Verbič, pohvalno omenjajoč lepe uspehe gojencev.

Nato je g. Verbič proslavil 20 letni jubilej g. ravnatelja Gruma in prikazal zasluge, ki si jih je delavni in neumorni g. ravnatelj pridobil za zavod. V imenu učiteljskega zbora pa je naslovil na g. ravnatelja nekaj prisrčnih besed direktor g. Mravljak. Vsej slovesnosti pa je dal poseben poudarek pevski zbor učenk, ki so pod vodstvom g. Kernca zapele nekaj lepih narodnih pesmi in žele za svoj nastop pohvalo vseh navzočih.

V imenu učencev in učenk je spregovoril gojenec g. Stamejčič, ki je izrazil veselje svojih tovarišev in tovarišic, da g. ravnatelj Grum zdrav in mladostno svež obhaja lepi jubilej v krogu svojih učencev. »Mi vemo,« je dejal omenjeni absolvent Trgovske nadaljevalne šole, »da si je g. ravnatelj Grum pridobil nevenljivih zaslug pri vzgoji mladega trgovskega naraščaja. Ponosni smo, da se moremo temu prijatelju trgovske mladine ob jubileju zahvaliti za njegov trud in uspehe, ki smo jih dosegli mi v letošnjem letu, pa tudi za uspehe tistih, ki so v preteklih 20 letih črpali svoje znanje na tem zavodu in pozneje po-kazali, da jih je vodila v življenje izkušena roka vzgojitelja g. ravnatelja Gruma, pobornika za lepšo bodočnost trgovskega stanu. Posebej se je omenjeni gojenec zahvalil tudi g. Verbiču kot predsedniku šol. odbora in vsem trgovskim krogom, ki so šolo podpirali.

Ravnatelj g. Rado Grum se je zahvalil vsem navzočim, posebej pa še svojim dragim gojencem. Pozival je mladino, ki predstavlja trgovski naraščaj, naj ostane zvesta naukom, ki si jih je pridobila na šoli. »Moje načelo je bilo vedno,« je dejal, »da moramo naraščaj dvigniti do najvišje stopnje trgovske naobrazbe. Da bo ta namen dosežen, bo treba še bolj izboljšati pouk in prilagoditi naš učni načrt modernim zahtevam. Ponosen sem, če smo se približali temu cilju, hvaležen pomoči učiteljskega zbora, pomoči trgovskih krogov in razumevanju in želji po napredku, ki so ju pokazali moji dragi gojenci.« Besede g. ravnatelja Gruma so izzvale bučno odobravanje.

Ob zaključku so bile razdeljene nagrade najboljšim gojencem in gojenkam, ki so jih poleg že omenjenega volila pok. Karla Preloga prispevale tvrdke Verovšek, Šumi in Jelačin. Nagrajeni so bili iz III. razreda: Vdovič Nežka, Turk Pavla, Praprotnik Kristina, Deutsch Andreja, Merše Marija, Novak Marija in Sojar Gabrijel; iz II. razreda: Božič Ciril, Uriep Franc, Kerč Marija; iz I. razreda: Jakopič Cecilija. Dobrovolje Stanislava in Tomc Ivana. V imenu nagrajencev se je zahvalila Vdovč Nežka, proseč g. predsednika šol. odbora A. Verbiča, naj bo vsem dobrotnikom tolmač zahvale nagrajencev. Gg. Grum in Verbič sta prejela od učencev in učenk krasne šopke.

Od početka pa do danes je zavod izšolal 984 učencev in 940 učenk, skupno torej 1924 gojencev, od katerih danes mnogi zavzemajo ugledna mesta v družini trgovskega stanu. Priključujemo se čestitkam številnih gratulantov tudi mi, želeč, da bi zavod Trgovske strokovno nadaljevalne šole pod takim vodstvom še nadalje množil sposobne vrste naših trgovcev v čast stanu in v ponos naroda.

Z Gorenjskega

Generalni polkovnik Dietl je bil tudi med koroškimi vojaki izredno priljubljen, zato je povzročila njegova smrt žalovanje na Koroškem. Junaške borbe za Narvik se je namreč udeležilo tudi veliko število koroških lovcev.

Vajeniške izkušnje v Celovcu bodo septembra. Izpraševalna komisija je že sestavljena ter sprejema prošnje do 10. julija.

Posoda jo je zmečkala. 29 letna sprevodnica nemških državnih železnic Marija Irglova iz Celovca je pomagala izpraznjevati neki vagonski tank, pri tem pa je prišla med odbijače, ki so jo ranili na glavi. Odpeljati so jo morali v celovško bolnišnico.

Pri obiranju češenj je padel z drevesa 18 letni inštalaterski vajenec Franc Oberdorfer iz Spodnjih Gorij. Zlomil si je levico in se zdravi v celovški bolnišnici.

Iz stanovanj v gorenjih nadstropjih v Celovcu morajo stanovalci odstraniti zavese, gardine pri oknih, preproge in vse oblazinjeno pohištvo, tako se glasi naredba policijskega ravnatelja v Celovcu.

Na osem mesecev ječe je bil obsojen Miha Hvasti, star 30 let, z Brega pri Kranju. Hvasti je bil na poštnem uradu v Celovcu zaposlen kot pomožni delavec ter je pomagal nakladati in izkladati omote za pošto iz vagonov in v vagone. To priliko je porabil, da je »sunil« poštni zavoj s 60 pari ženskih nogavic. Preiskava je ugotovila, da si je možak prilastil tudi neke količine svinjske masti, slanine in jajc. Sodišče ga je obsodilo na 8 mesecev zapora.

Beležnica

KOLEDAR:
Sreda, 5. julija: Ciril in Metod.

DANAŠNJE PRIREDITVE:
Kino Matica: Srček moj.
Kino Sloga: Moja hči na Dunaju.
Kino Union: Kmečka pravda.

DEŽURNE LEKARNE:
Danes: Dr. Piccoli, Dunajska cesta 6, Hočevar, Celovška cesta 62, Gartus, Moste — Zaloška cesta 47.

ZATEMNITEV
je strogo obvezna od 22. do 4. ure.

DRŽAVNO GLEDALIŠČE

DRAMA
Sreda 5. julija ob 18.: **Kozarec vode.** Red Sreda.
Četrtek, 6. julija, ob 17.30: **Marija Stuart.** Red Četrtek.

OPERA
Sreda 5. julija ob 18.: **Paganini.** Premiera. Red Prvi.
Četrtek, 6. julija, ob 18: **Baletni večer.** Red A.

Oddajniška skupina Jadransko Primorje
RADIO LJUBLJANA

SREDA, 5. JULIJA:
7.00—7.10: Poročila v nemščini. 7.10 do 9.00: Jutranji pozdrav. Vmes od 7.30—7.40 poročila v slovenščini. 9.00—9.10: Poročila v nemščini. 12.00—12.30: Opoldanski koncert. 12.30—12.45: Poročila v nemščini in slovenščini, napoved sporeda. 12.45—14.00: Veseli zvoki za premor. 14.00—14.10: Poročila v nemščini. 14.10—15.00: Vsakemu nekaj. 17.00—17.15: Poročila v nemščini in slovenščini. 17.15—17.45: Otroško uro vodi Slavica Vencajz. 17.45—18.15: Veseli kmetič. 18.45—19.00: Gospodinjsko predavanje. Zašč. sestra Škrabec: Osebna higiena. 19.00—19.30: Slovenske pesmi poje tercet sester Finkovih. 19.30—19.45: Poročila v slovenščini. 19.45—20.00: Razgledi. 20.00 do 20.15: Poročila v nemščini. 20.15—21.00: Večerni koncert; izvajata Jan Šlajs — violina in Marijan Lipovšek — klavir. 21.00 do 22.00: Gosli pojo. 22.00—22.15: Poročila v nemščini, napoved sporeda. 22.15—23.00: Glasba za lahko noč. 23.00—24.00: Prenos sporeda nemških radijskih postaj.

Kultura

Deseta produkcija Glasbene Matice

Spored desete javne produkcije gojencev šole Glasbene Matice je obsegal nastop dveh šolskih zborov: prvega so tvorili otroci, ki se šele uvajajo v lepo petje, drugega pa naprednejši mladinski pevci starejših letnikov. Občinstvu, ki je kljub vročini in zamudi, s katero se je zaradi filmske predstave začela prireditev, napolnilo veliko filharmonično dvorano, se je tako nudil poučen vpogled v uspehe, ki jih dosega ravnatelj Mirko Polič s smotrno vzgojo pevskega naraščaja.

Prvi del z nastopom najmlajših pevk in pevcev mladinskega zbora je obsegal vrsto lahkih, zares spevnih in vendar že z raznimi tehničnimi nalogami zborovskega petja obdarjenih popevk, ki so jih mali pevci izvajali dokaj ubrano in v splošno zadovoljstvo. Opazil si disciplinirano nastop, lepo pevsko strnjenost in kar se dá smotrno izrabo obilnega glasovnega materiala tega mladinskega zbora, ki obsega tudi pet ali šestletne pevke in pevce. Zbor je pod vodstvom svojega izkušenega in odličnega učitelja M. Poliča zapel nekaj narodnih v obdelavi E. Adamiča, L. Kramolca in drugih, s spremljevanjem klavirja pa Sattnerjevo »Kapelico« in Jenkovo »Na tujih tleh«. Pri klavirju je bila prof. Silva Hrašovčeva.

Drugi del produkcije s Chopinovimi klavirskim skladbami je žal izostal, tako da je dobila prireditev povsem zborovsko-pevski značaj. Nastop šolskega zbora je prinesel kvalitetno že dokaj več in sicer ob zahtevnejšem sporedu. Poleg dveh Adamičevih skladb je izvajal po eno Nedvedovo, Foersterjevo in Premrlovo, poglavitna in morda najbolj preizkusna točka sporeda pa so bili odlomki iz Dvořákove kantate »Mrtvaški ženin«. Pri tem je nastopilo dvoje solistov iz šole prof. V. Wistingshausnove: sopranistka F. Senegačnikova in baritonist S. Smerkolj in obadva sta uspešno uveljavila svoj že lepo izoblikovani in zlasti pri baritonu bogati glasovni material. Mešani zbor je pel pod Poličevim vodstvom izenačeno in ubrano ter pokazal na posameznih zahtevnejših mestih že znatno zborovsko kulturo, tako da bodo lahko naši pevski zbori veseli tega smotrno šolanega pevskega naraščaja, ki ga vodi v pevskem razvoju izvedena roka ravnatelja Poliča.

Zborovodja je bil navdušeno aklamiran in obdarjen s šopki, tudi oboje solistov je doseglo vidno priznanje občinstva.

Opereta o goslaču Paganiniju

Mojster sodobne operete Franz Lehar ter libretista Paul Knepler in Bela Jenbach so ustvarili delno na podlagi zgodovinskih podatkov, delno iz legend, nekaj pa iz proste domišljije zgodbo iz življenja najslavnejšega italijanskega violinskega virtuoza Nikolaja Paganinija, ko je bival na knežjem dvoru v Lucci.

Znano je, da je bil Paganini solist na dvoru Napoleonove sestre Ane Elize in njenega soproga Feliceja. Iz tega sta stkala libretista zgodbo o ljubezni med njim in Ano Elizo, kontrapunktično pa ljubezen Feliceja do primadonne Belle Giretti in njene spletke proti ljubečemu se paru. K tem povsem resnim dogodkom — kajti resnoba odlikuje v glavnem Leharjeve operete, — sta postavljeni kot nepogrešljiva, rahlo komična protiutež dve moški osebi: markiz Pimpinelli in Paganinijev impresarijo Bertucci.

V dogajanje je povezana Paganinijeva strast za hazard, v katerem zaigra svoje gosli, in njegov tajni beg z dvora, kjer so mu postala tla prevroča.

Usodnost južnjaške strasti, ki vzplamti in ki je ne ustavljata niti razumski, niti dolžnostni premislek, strast, ki gre slepo svojo pot, ki osrečuje in onesrečuje, dokler ne pride iztreznjenje — strast vsen v njo zapletenih oseb prevladuje. In vendar jo začini Lehar z dunajsko čustvenostjo, ki ji daje več resnobe, več vrednosti, ji odvzema morda malce plamena. Italijanski temperament je glasbeno nekoliko obrzdan, kar pa mu ni v škodo. Ta Leharjeva opereta, z ravnokar navedenimi značilnostmi, je najboljši dokaz za resničnost izreka: Umetnost je življenje, gledano skozi temperament.

Zanimivost te operete so brez dvoma zgodovinske osebnosti Paganinija, Ane Elize in kneza Feliceja. Občinstvo ljubi zgodovinske osebnosti in uživa njihove nadpovprečne lastnosti, prav tako pa ga zanimajo tudi povsem povprečne in zelo človeške napake na njih. V tej opereti pa se prepleta zelo človeški del treh osebnosti, ki pa jih dviga Paganinijev glasbeni genij iz vrtinca nagona v lepši, plemenitejši svet.

Prva uprizoritev Leharjevega »Paganinija« bo imela sledečo zasedbo: v glavni ženski partiji, ki jo odlikujejo posebno čustveni spevi, izmed katerih je posebno učinkovit šlager, ki ga poje v pocestno pevko preoblečena Ana Eliza v tretjem dejanju — bomo slišali Mlejnikovo; vladajočega kneza Feliceja, ljubeznivega grandseigneurja, oboževalca primadone Belle, bo podal član Drame — Drenovec, Paganinija, ki očaruje s svojo umetnostjo na glasbenem in ljubezenskem polju, bo pel B. Sancin; Bello Girettijevo, šarmantno, a iz ljubezni spletarsko primadono — Barbičeva; markiza Pimpinellija, Elizinega komornika, »ki pa nikoli ne pride v kamrico« — M. Sancin, ki je postal stalni član operetnega ansambla; dvorno damo grofico de Laplace — Sancinova; grofa Hedouvilla, Napoleonovega nedobrodošlega poslanca — Humer; plesalko — Japljeva; dva tihotapca — Rus in Jelnikar; krčmarico Corallino — Zamejčeva; violinski solo pa bo igral koncertni mojster — Albert Dermelj. Odgovorni urejevalec konfliktov, oseb in dejanja bo tokrat Drago Zupan, ki se predstavlja po večletnem premoru zopet kot operetni režiser, za vokalno in instrumentalno stran predstave pa je odgovoren dirigent Samo Hubad. Koreografija je Golovinova, načrti za empirske kostume delo Jele Vilfanove, inscenator ing. E. Franz.

Maša Sl.

Še o Levstikovem »Najdihojci«

Vsekakor je šegavo pojasnilo prof. Borisa Zarnika o Najdihojci = Ščitomiru Dolencu v »Jutru« z dne 27. p. m. prisrčen prispevek iz žive rodbinske tradicije tudi k Levstikovemu življenjepisu ob povodu Govekarjevega spominskega članka »Frana Levstika »Najdihojca« jubilar. Spomini okoli sedemdesetletnika dr. Ščitomira Dolenca«, izišlega v »Jutru« dne 13. januarja 1944 (prof. Boris Zarnik pomotoma: 14. januarja). Toda niti Zarnik niti Govekar niti ne sam jubilant kot mladoletni nezavedni oče novorojene besede niso k tolmačenju postanka imena Najdihojce prinesli bistvene novosti, ker je že prireditelj prve izdaje Levstikovih Zbranih spisov genijalni Levstikov sodobnik prof. Fr. Levec v opombah (Tolmaču) k II. zvezku (1891) to ime kot živa priča dokončno pojasnil in na kar je v novejšem času opozoril Avg. Pirjevec v svoji izdaji Levstikovih Pisem (1931), str. 47, na čelu objave Levstikovih pisem Hinku Dolencu. Ako ni bilo namenoma diskretno zamolčano, se je čuditi, da je g. jubilant sam v interviewu z g. viš. svetn. Govekarjem opustil opozorilo na dotično Levčevo mesto, ko sicer pravi: »V Levstikovih zbranih spisih je na primer otroška pesmica o Cvilimožku ...« Le malokatero besedo je glede postanka mogoče časovno tako določiti in izpričati kakor »Najdihojco«, o kateri je Levec (str. 372) iz lastnega doživetja povedal naslednjo zgodbo: »Nekega poletnega dné leta 1878. smo se peljali Levstik, dr. Zarnik (Valentin) z gospo, Jurčič, dr. H. Dolenec z gospo in otroki in jaz v Repnje, da bi si ogledali Kopitarjev rojstni dom ter določili, kam naj bi se »velikemu gromovniku« ob stoletnici njegovega rojstva (21. avgusta 1880) vzidala spominska plošča. Med sinovi dr. Dolenca je bil njegov petletni Miro (Ščitomir), jako živ in razposajen deček. Ko nad Gameljni v nekem klanci stopimo z voza, steče Miro na travnik, pobere smrekovo vejo ter začne kričati: »Hójco sem našel, hójco sem našel!« Levstik ga zato prj tej priči krsti za ‚Najdihojco'«. Zdi pa se Zarnikov v narečju podani besedni red »najdu sem jeno huojco« — mogoče celo v akajoči obliki »jena huojca« — bolj izviren in svojsko komičen od Levčevega že poknjiženega zapisa, tako da je verjetno ravno Zarnikova inačica privabila Levstiku blagoroden nasmešek ter ga izzvala k Ščitomirovi prekrstitvi stante pede po naliki spojenk sklopov neboditreba i. pod. Da bi vsa imena imela tako točen rodovnik, kako lahko bi bilo delo leksikografu in etimologu, saj se naša beseda dá zasledovati do ust njenega stvarnika!

Z. A. B.

SPORT

Razpis
teniškega turnirja za prvenstvo Ljubljane

ŽSK Hermes bo izvedel v okviru proslav svoje 25-letnice pod pokroviteljstvom g. prezidenta pokrajinske uprave div. generala Rupnika in častnega predsedstva v dnevih od 7. do 9. t. m. teniško tekmovanje za prvenstvo Ljubljane.

Tekmovanje bo obsegalo:

Prvenstvo gospodov kategorije A. Zmagovalec prejme pokal, drugi in oba tretja plakete. Prijavnina 40 lir.

Gospodje kategorija B. Zmagovalec in prvi štirje prejmejo nagrade. Prijavnina 30 lir, za tekmovalce, ki bi igrali v obeh kategorijah, 50 lir.

Dame. Zmagovalka in drugoplasirana prejmeta nagradi. Prijavnina 40 lir.

Juniorji. Zmagovalec prejme pokal, drugi in oba tretja plakete. Prijavnina 20 lir.

Gospodje v dvoje. Prvi in drugi par prejmeta plaketi za oba igralca. Prijavnina za par 60 lir.

Tekmovanje gospodov kategorije B in juniorjev se začne v petek 7. t. m. ob 16., vsa ostala tekmovanja pa v soboto 8. t. m. ob 16. Prireditelj opozarja vse tekmovalce, naj pridejo točno ob določenem času na igrišča. Prijave se zaključijo v petek 7. t. m. ob 16.

Turnir bo vodil naslednji odbor: predsednika dr. A. Mauri in dr. L. Krek, vrhovni sodnik Božo Ravnikar, vodja turnirja Vladimir Pušenjak, tajnik Boris Smerdu, blagajnik dr. Egon Smerdu in gospodar Ivo Andoljšek.

Vsak udeleženec je dolžan soditi posamezne tekme.

Vodstvo turnirja.

Pariz nima več dobrih nogometašev

Pred kratkim je bil v Franciji zaključen oficielni spored vsakoletnega nogometnega tekmovanja. Ta spored obsega troje posebnih konkurenc in sicer za prvenstvo poklicnih nogometašev, za prvenstvo amaterjev in pokalno tekmovanje za poklicne nogometaše in amaterje. Zanimivo je, da je letos skoraj v vseh evropskih državah odšel prvenstveni naslov iz glavnih mest na deželo, in tako tudi v Franciji. Pariz ni bil deležen niti ene prvenstvene časti. Pokal si je priborilo moštvo iz Nancyja, ki je v finalni igri premagalo moštvo Reimsa, prvenstvo amaterjev je odšlo v južnofrancoski Bordeaux, pri čemur je v finalu igralo še drugo podeželsko moštvo iz Cannesa. V severno Francijo, in sicer v Lens, pa je bil oddan zveneči naslov poklicnih nogometašev, med katerimi so drugi najboljši iz Lillea.

V tekmovanju za francoski pokal tekmujejo poklicni nogometaši skupno z amaterji. Amaterji so se držali v glavnem prav dobro ter morali odnehati šele v predzadnjem kolu. V finalu je zmagala enajstorica iz Nancyja s 4:0.

V finalnem tekmovanju za amatersko prvenstvo sta se plasirali v finale moštvi Bordeauxa-Girondina in AC Cannes. V pariškem stadionu so zmagali igralci Girondins-a s tesnim 2:1 po dobri, toda tudi precej srečno dobljeni tekmi.

Vodstvo francoskega nogometa se zdaj resno bavi z načrti, da bi spremenilo dosedanji način tekmovanja za prvenstvene naslove, ki je pokazalo preveč slabih strani.

Zanimiva sodba o italijanskih nogometaših

Novinar in tehnični vodja italijanske nogometne zveze ter dolgoletni najodgovornejši človek v nogometnem življenju Italije Vittorio **Pozzo** je tržaškemu »Piccolu« obljubil serijo člankov s posebnim ozirom na nogometaše Jadranskega Primorja, izmed katerih v prvem v samih superlativih ocenjuje nogometne igralce iz Trsta in njegove širše okolice ter navaja med drugim tudi naslednje:

»Ljubitelji statistik so med mnogimi sestavili tudi take, ki se posebej nanašajo na vse nogometne igralce, ki so kdaj koli odn. kakor koli nastopali v reprezentancah, bodisi v državni ali v drugih manj oficielnih. Ti zbiralci so ugotovili na primer med drugim, da je v italijanski državni reprezentanci v 30 letih obstoja nogometne zveze igralo vsega 218 igralcev in je bilo med temi največ članov Ambrosiane, največkrat pa so za državne barve nastopili igralci Juventusa iz Torina. Po tem vrstnem redu so prišle potem na vrsto pokrajine: Pijemont, Lombardija, Lazio, Ligurija, Emilija, Toskana itd. Na enem zadnjih mest je bila tukaj uvrščena Julijska Benečija.

In vendar je dejansko stanje — glede na pravo domovino teh reprezentativnih igralcev — precej drugačno! Podrobnejši pregled teh ljudi kaže namreč, da so prenekateri prišli iz severno-jadranskih krajev odn. so tamkaj zrastli v nogometaše takih kakovosti, da so s svojim znanjem lahko »dobili mesto« pri najslavnejših italijanskih klubih. Tako so n. pr. znanega branilca Fonija delile me dseboj kar tri druge pokrajine, čeprav je mož doma iz Vidma. Brata Vargliena je stalno sebi pripisoval Pijemont, dasi sta se rodila na Reki in sta tudi tam začela gojiti to sportno panogo. Podobno velja še za celo vrsto znanih nogometašev, ki so se porazgubili po raznih moštvih vzdolž Italije, pa so v resnici domačini samo v Jadranskem Primorju (Gazzari, Mihalič, Frassi, Vojak, Volk, Blažon, Šajn, Lojk, Ispiro in drugi). Če bi vse te večinoma bivše »zvezdnike« statistiki prišteli v dobro Jadranskemu Primorju, bi bil njegov delež za vseitalijanski nogometni sloves daleko pomembnejši.«

Še bolj pozornosti vredna so izvajanja istega strokovnjaka o telesnih in duševnih značilnostih nogometnega življa iz primorskih krajev, o katerih pravi med drugim:

»Tržaški — ali sploh severnojadranski — nogomet je v prvih letih po prvi svetovni vojni ostal za prijatelje tega sporta iz ostale Italije malone neopažen. Treba je bilo nekaj let, preden so po Italiji domueli, da tudi tamkaj delajo pridno, da imajo tudi tamkaj načrte in ambicije in da je živel tudi tamkaj narod, ki se je hotel uveljaviti. Ko so vse ovire padle in je začel sport v onih krajih dihati iz polnih prs, se je kmalu pokazalo, da je imel morda najbolj zdrave in široke temelje za nadaljnji razvoj. Prav za prav so bili prvi, ki so to v Trstu dokazali, plavalci in veslači, nato atleti, takoj za njimi pa so se v dobri luči predstavili tudi igralci okroglega usnja. In med njimi je bila dolga vrsta takih, ki so takoj obrnili pozornost nase zaradi občudovanja vrednih telesnih vrlin in zgledne vztrajnosti. V teh igralcih z levega brega Tilmenta je vzbudila na prvi pogled občudovanje poteza volje in odločnosti, kakršno je redko najti drugje. Brez poze in brez odrske drže na terenu, brez plesanja okrog nasprotnika stremijo naravnost za stavljenim ciljem. Na igrišču je ta vrsta igralcev kakor iz kovine, trda, odkrita, kratka in odsekana. To so ljudje, ki vedo, kaj hočejo. To niso bledi koreografski liki, temveč atleti s telesom in duhom, pravi ljudje. Zato je zanimivo tako proučevanje in bi dalo v podrobnem še zanimivejše izsledke.«

V Serchiju so se sestali na 25-km dolgi progi najboljši italijanski dolgoprogaši. Favorit Romeo Maffei je zmagal v času 1:26:03 pred Ermagorom, ki je potreboval 1:28:42.

Nogometni spored poteka zdaj tamkaj v znamenju znanega tekmovanja za Tschammerjev pokal, v katerem je bilo predvčerajšnjim spet odigranih več odločilnih srečanj. Število dokončnih prvakov po okrožjih narašča. Med izidi omenjamo tukaj: LSV Hamburg—Hamburger SV 2 : 1, IFC Nürnberg—SpV Fürth 5 : 1, Cuxhaven—Zelle 1 : 1 itd.

Konec teniškega turnirja na Madžarskem

Budimpešta, 3. julija. V mednarodnem teniškem troboju je zmagala Budimpešta nad Zagrebom z visokim 5 : 0. Nad Bratislavo so Madžari zmagali s končnim rezultatom 3 : 2. Slednjič so Slovaki premagali še Zagrebčane s tesnim in komaj zasluženim 3 : 2. Najuspešnejši igralec izmed vseh je bil madžarski prvak Asboth.

Iz Gorice

Julijski živilski obroki za goriške potrošnike. Pokrajinsko prehranjevalno ravnateljstvo sporoča, da bodo prejeli goriški potrošniki za julij sledeče obroke: 1000 gramov testenin, 2000 gramov riža, pol dcl olja, pol kg sladkorja. Za otroke do treh let 1 kg sladkorja, sira 100 gramov na osebo, sadne mezge pol kg za osebe, stare nad 65 let, 1000 gramov pa za otroke do 3 let. Cene so sledeče: testenine 4.10 lire kg, riž po kakovosti 4.30, 4.80, 5.80, oz. 6.40, olje dcl 1.95, sladkor 13 lir kg, sir 28.10 kg, sadna mezga 19.50 lire kg.

Pričetek mlačve. V soboto 1. julija se je pričela mlačev letošnjega pridelka. Odlok goriškega prefekta določa glede letošnje mlačve poseben postopek, ki smo o njem že poročali.

Hmen. Te dni so se poročili v Gorici nameščenec Bruno Doktorič in nameščenka Ana Marija Černič, elektrotehnik Jožef Prijon in učiteljica Bruna Franko, električar Evgen Tortulj in gospodinja Ljudmila Strgar, električar Milan Hacin in gospodinja Marija Karmen Peršolja.

Podaljšanje umetnostne razstave. Pokrajinska umetnostna razstava, ki jo je organiziral goriški sindikat lepih umetnosti v umetnostni prodajalni na Mutijevem Korzu, bo spričo zelo živahnega zanimanja občinstva odprta do 10. julija. Občinstvo ima dostop vsak dan od 10.30 do 12.30 in od 16. do 19.

Iz Trsta

Predavanje o alpski flori in favni. Te dni je predaval na povabilo ravnateljstva Julijske planinske družbe prof. Jožef Müller, ki je ponazorjeval svoja poučna izvajanja z lepimi posnetki, med katerimi je bilo tudi več barvnih. V okviru svojih izvajanj je omenjal tudi bodoče naloge Julijske planinske družbe.

Smrtna kosa. Te dni so umrli v Trstu 70 letna Antonija Gulič, 59 letna Frančiška Razdrik-Bonivento, 77 letni Jožef Rumen, 61 letni Ivan Mavrič, 52 letna Karolina Paškulin, 29 letni Ivan Krečič, 46 letna Justina Tenze-Purič, 48 letna Marija Brumat-Medveščck, 59 letni Jožef Tomažič, 72 letna Ana Luin-Brumat, 43 letna Albina Brumat vd. Pison, 48 letna Ivanka Velenčič, 60 letna Marija Sedmak, 59 letna Gizela Bajc, 70 letna Marija Mevlja, 43-letni Vladimir Nazor, 49 letna Ivanka Miletič-Santin in 58 letni Ivan Kosič.

Himen. Te dni so se poročili v Trstu mornar Anton Bradvica in uradnica Olga Devetak, skladiščnik Mario Robotti in šivilja Marcela Čekovič, zasebnik Lilij Tamaro in gospodinja Hermenegilda Zubranič, mizar Ulderik Fonda in gospodinja Marija Bele, geometer Albert Loba in gospodinja Adrijana Krošelj.

Zaklonišče v kraški podzemeljski jami. Prebivalstvo Opčin si je na lastno pobudo ter ob sodelovanju strokovnjakov uredilo kraško podzemsko jamo za potrebe zaklonišča pred morebitnim sovražnim letalskim napadom. V niže ležečem delu jame so uredili posebne prostore, kjer bodo lahko spali otroci. Napeljali so tudi električno razsvetljavo. V podzemski jami je prostora za 1000 oseb.

Preselitev urada za nadzorstvo cen. Urad za nadzorstvo cen v Trstu se je preselil iz vladne palače v poslopje v Ulici skvadristov št. 2.

Oče zdrav, mati in hčerka poškodovani. Člani družine Melilo iz ulice Madonnina 4 so šli na sprehod v tržaško okolico. Peljali so se na tricikliju. Oče Alfred je izgubil oblast nad tricikljem, ki se je zaletel v neko obcestno drevo. Oče je odnesel pri tem zdravo kožo, mati, 24 letna Silva in 4 letna hčerka Bianka sta obležali s težkimi poškodbami. Zdravita se v tržaški bolnišnici.

Mali oglasi

Službo dobi

GOSP. POMOČNICO pošteno, čisto, za opravljanje gospodinjskih del, išče dvočlanska družina. Plača lepa, hrana dobra. Naslov v ogl. odd. Jutra. 16593-1a

FRIZERKA dobra moč, tudi mlajša, se sprejme proti dobri plači. Salon »Vena«, Gradišče 4. 16462-1a

KUHARICO in služkinjo takoj sprejmem. Vprašati: Domobranska 7. 16431-1a

KUHARICO ki bi opravljala tudi druga dela, sprejmem. Naslov v ogl. odd. Jutra. 16709-1a

MLAJŠE DEKLE ki bi opravljala hišna dela in ima veselje do otrok, sprejmem takoj. Hrana in plača dobra. Naslov v ogl. odd. Jutra. 16713-1a

TIPKARICO mlajšo moč, veščo nemščine, iščemo. Javiti se v sredo, četrtek od 15. do 17. ure. Beethovnova 4/III. 16722-1a

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

KINO MATICA Telefon 22-41

»... Prekrasnih uric ne bom nikdar pozabila. Tvoja deklica.« Ako bi hoteli vedeti kaj je še v pismu, prosim, film

SRČEK MOJ...!

vam vse to razloži na razposajen način Sodelujejo: **Johannes Riemann, Dorit Kreisler, Ida Wüst**

Predstave ob 16. in 19. uri

KINO SLOGA Tel. 27-30

Ena najboljših »moserjanskih« pustolovščin, veriga nesporazumov in zamenjav, veseloigra za vse, ki se radi od srca nasmejejo, v filmu

MOJA HČI NA DUNAJU

Hans Moser, Dorit Kreysler, Charlott Daudert, Hans Olden, Hedwig Bleibtreu, Elfriede Datzig

Predstave ob delavnikih ob 16. in 19., v nedeljo ob 15., 17. in 19. uri

KINO UNION Telefon 22-21

Ludwig Ganghofer je brez dvoma nam najbližji nemški pisatelj. Zato so tudi vsa njegova filmsko prikazana romantična delo doživela pri nas velik uspeh. Sedaj boste imeli priliko videti njegov roman

KMEČKA PRAVDA

Glavni igralci: **Elfriede Datzig, Paul Richter, Fritz Kampers i. t. d.**

Predstave ob 17. in 19.15. uri

KUHARICO ki je zmožna tudi nekaj kmečkega dela in z znanjem nekaj nemščine, iščemo za takoj. Predstaviti se Bata, II. nadstr. Kunc. 16741-1a

POMOČNIKA krojaškega ali pomočnico, sprejme takoj Karlin Marjan, Beethovnova 15. 16738-1a

POSTREŽNICO zdravo, pošteno, takoj sprejmemo k 3-članski odrasli družini za ves dan. Hrana obilna, plača dobra. Naslov v ogl. odd. Jutra. 16736-1a

NATAKARICO samsko, mlajšo, z nekaj gotovine, po možnosti z znanjem nemščine, sprejmemo. Gostilna, Bleiweisova 15. 16734-1a

POSTREŽNICO od 8. do 12. in od 2. do 5. ure, iščem. Plačam dobro. Naslov v ogl. odd. Jutra. 16753-1a

MOŠKEGA vzamem v službo za čiščenje čevljev. Naslov v ogl. odd. Jutra. 16750-1a

GOSP. POMOČNICA ki zna kuhati, dobi dobro službo pri boljši 3-članski družini. Hrana in vsa oskrba zelo dobra. Plača 500 lir. Nastop po dogovoru. Naslov v ogl. odd, Jutra. 16749-1a

GOSP. POMOČNICO samostojno, išče 4-članska družina v centru. Naslov v ogl. odd. Jutra. 16745-1a

ŠOFERJA-mehanika sprejmemo. Plača po dogovoru, takojšen nastop. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Šofer«. 17746-1a

POSTREŽNICO 2 do 3krat tedensko, iščem za čez dan. Marijin trg 3/II. Dr. Brenčič. 16779-1a

GOSP. POMOČNICO mlajšo išče z vso oskr. bo za takoj javna kuhinja. Naslov v ogl. odd. Jutra. 16769-1a

Službe išče

MIZ. POMOČNIK išče službo. S. Purkat, Draga 31, Lj. VII. 16725-1

POSTREŽNICA se priporoča k boljši družini za sobe posprav ljat ali kaj sličnega. Naslov v ogl. odd. Jutra. 16716-1a

SOBO prazno ali delno oprem. ljeno, po možnosti s štedilnikom, išče dopoldne zaposlena gospodična. Zato bi opravljala delo hišnice ali kar koli. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Hišnica«. 17723-1a

Vajenci (-ke)

VAJENCA močnega, za elektro-in stalatersko obrt, sprejmemo. Ponudbe z navedbo osebnih in rodbinskih podatkov na ogl. odd. Jutra pod »Elektr. čare. 16718-44

VAJENCE za špecerijsko trgovino sprejmem takoj. Naslov v ogl. odd. Jutra. 16742-44

VAJENCA ali vajenko, sprejme takoj Karlin Marjan, Beethovnova 15. 16739-44

FRIZER. VAJENKI dve, se sprejmeta, proti tedenski nagradi. Salon Dežan Anton, Ciril-Metodova 69a. 16778-44

Zaslužek

UČITELJA ali učiteljico za pouk klavirske harmonike za par ur tedensko, sprejmem k 12 letnemu fantku. Koblarjeva 7. 16670-3

Prodam

ROKE hrapave in razpokane, Vam napravi zopet nežne in gladke Melioderm glicerin krema. Drogerija Emona, Iv. Kanc, Nebotičnik. 16639-6

SPECIALNO OLJE in kremo za sončenje, dobite v Drogeriji Emona, Iv. Kanc, Nebotičnik. 16734-6

POSTELJICO otroško, leseno, moderno, belo, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 16705-6

MOŠKO KOLO prodam za lir 3000. Celovška 191a, pri remizi. 16710-6

GRAMOFON prodam. Poizve se v trgovini Mrežar Franc, Šiška, Šiška ul. 3. 16719-6

SPALNICE moderne in kuhinjske opreme, prodaja mizarstvo Vidmar, Vodnikova 31. 16744-6

MOŠKO KOLO s skoraj novimi gumami, prodam za 4800 lir. Naslov v ogl. odd. Jutra. 16720-6

FROTIRKE prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 16714-6

KOZO prodam. Opekarska 40. 16666-6

ŠIVALNI STROJ prvovrstni, predvojni, »Pfaff«, v lepi, orehovi omarici, prodam. Pod. miličakova 15, vis. pritl. 16728-6

PRODAM mizo štirioglato in okroglo in okrogla stolčka in dve stojali za rože. Naslov v ogl. odd. Jutra. 16727-6

ZIMSKI PLAŠČ za srednjo vitko damo, dobro ohranjen, volnen in čevlje št. 38, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra pod »Predvojna kvaliteta«. 16721-6

ŠPORTNI VOZIČEK prodam. Postojanska ul. 15, Klemenc. 16752-6

MOŠKO KOLO rabljeno, usnje za kompletne gojzarje, 3 m blaga za letno moško obleko in nove, svetlo sive hlače, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 16751-6

RADIO z gramofonom, 5-cevni, lepa oblika, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 16748-6

MOŠKO OBLEKO iz najboljšega volnenega predvojnega blaga, za srednjo postavo, ugodno prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 16747-6

KOŠNJO SENA okrog 3 johov, na Viču, oddam proti odškodnini v senu. Zglasiti se gostilna »Zlberd«, na Trati v četrtek, 6. julija med 2. in 3. uro popoldne. 16766-6

JEDILNI PRIBOR naprodaj. Naslov v ogl. odd. Jutra. 16775-6

MOŠKO KOLO boljše znamke, kakor novo ter žensko in moško darilo in nekaj praktičnih predmetov, naprodaj. Naslov v ogl. odd. Jutra. 17763-6

GLOBOK VOZIČEK prešit, v dobrem stanju, prodam. Krulc Jože, Dolenjska c. 1. 16781-6

HARMONIKO klavirsko, na 80 basov, prodam. Vprašati vsak dan od 13. do 15. ure. Žnidarčič, Gledališka 7, III. nadstr. 16762-6

ŠPORT ČEVLJE semiš, nove, št. 43, dvojni podplati, zamenjam ali prodam za št. 42, lahko kombinirani ali usnjeni. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Takoj«. 16761-6

ŽENSKO KOLO dobro ohranjeno, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 16757-6

OTROŠKI VOZIČEK globok, ugodno prodam. Veber, Kolezijska 34. 16770-6

ŠIVALNI STROJ pogrezljiv, prodam. Resljeva 30, podpritličje. 16759-6

MOŠKE ŠKORNJE št. 42, iz prvovrstnega usnja, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 16776-6

RADIO APARAT ugodno prodam. Kladezna 13. 16780-6

PISALNI MIZI dve, hrastovi in dve kuhinjski opremi, prodam. Mizarstvo Erjavec Alojz, Žabarjeva 4, Vič 19a. 16777-6

ROLLEICORD foto aparat s svetlomerom, prodam. Ogled od 11. ure naprej. Naslov v ogl. odd. Jutra. 16768-6

Kupim

AVIONSKE znamke Ljubljanske pokrajine, tudi posamezne komade, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »A. G. 1944«. 15302-7

RADIO APARAT do 8000 lir, kupim. Koblarjeva 7. 16671-7

PISALNI STROJ dobro ohranjen, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pisalni«. 16702-7

Vsako ANTIKVARIČNO slovensko knjigo, revijo, časopise, posamezne odtise kot tudi stare listine kupuje in najbolje plačuje Knjigarna Janez Dolžan, Ljubljana, Stritarjeva ulica 6. J-389-7

KUPIM: »Dom in Svet in »Ljubljanski zvon« komplete ali posamezne zvezke (številke). Hinko Sevar, antikvarijat, Stari trg. 16733-7

POZOR Notranjci! Harmonijko (čermeljak ali Gorjančev sistem) tri ali štirivrstno, dvojno uglašeno, kupim. Naslov v ogl. odd. Jutra. 16731-7

GUME in ZRAČNICE za kolo, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Gume«. 16771-7

ELEKTR. LIKALNIK dobro ohranjen, kupim. Naslov v ogl. odd. Jutra. 16764-7

RADIO dobro ohranjen, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Nujno 4000«. 16729-7

PISALNI STROJ dobro ohranjen, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pisarniški«. 16772-7

MOŠKO KOLO ali žensko, dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobro«. 16775-7

Posest

TRAVNIK 6000 kv. m, peščen teren, prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zazidljivo za kar koli«. 16711-20

PARCELO do vrednosti 50 do 60.000 lir, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Parcela«. 16730-20

Ženitve

VDOVA srednjih let, mirna in dobrosrčna, želi spoznati resnega in dobrega starejšega gospoda v svrho ženitve. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Slovo praznemu življenju«. 16758-25

Sobo odda

SOBO bolj temno, s štedilnikom, posebnim vhodom, oddam tistemu, ki odkupi železno, zložljivo posteljo, blazino in druge sobne stvari. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »5000 lire. 16755-23

Sobe išče

SOBO s popolno oskrbo, iščem za takoj ali pozneje. Grem tudi kot sostanovalec. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mojster«. 16740-23a

OPREMLJENO SOBO s posebnim vhodom, iščem. Zato bi pomagala v gospodinjstvu, drugo po dogovoru. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mlada«. 16737-23a

OPREMLJENO SOBO s posebnim vhodom, brez perila, iščeta dve gospodični. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ena postelja«. 16724-23a

SOBO za dve osebi, iščem za takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zadovoljno«. 16754-23a

Stanovanja

STANOVANJE dvo. ali enosobno, v bližini tramvajske postaje, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dve osebi. 16703-21a

STANOVANJE dvosobno, komfortno, — v centru, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Eno leto naprej«. 16471-21a

Razno

ŽIVIL. NAKAZNICO na ime Bavdaž Marija, sem izgubila. Poštenega najditelja naprošam, naj jo odda v ogl. odd. Jutra. 16710-37

KANARČEK se je zatekel v stanovanje v centru. Naslov v ogl. odd. Jutra. 16712-37

BROŠKO z zelenimi kamni sem izgubila v nedeljo po poti iz Šiške čez Tivoli do Rožne doline. Ker mi je drag spomin, prosim poštenega najditelja, da mi jo vrne na naslov: Cesta v Rožno dolino št. 20. 16743-37

DENARNICA z listinami, 4 kruhne karte na ime Dolinar in poročni list, je bilo izgubljeno. Najditelja prosim, da odda vse skupaj proti nagradi v Konzumu, Zaloška 15. 16732-37

POZABILA sem dne 3. t. m. na klopi tramvajske postaje pred glavnim kolodvorom damsko usnjato torbico s srednjo svoto denarja in listinami. Poštenega najditelja prosim, da jo odda proti nagradi v prometno pisarno glavnega kolodvora. 16735-37

IZGUBIL se je mlad enobarvni sivi mucek. Kdor ga najde, naj ga vrne proti nagradi: Erjavčeva c. 14. 16726-37

DAMSKI PLAŠČ moder, je bil pozabljen na praznik 29. junija v kinu Union pri predstavi ob 5. uri ali v nedeljo 26. junija v kinu Sloga. Pošten najditelj se naprošam, da istega proti nagradi vrne. Naslov v ogl. odd. Jutra. 16773-37

SIV. MUCEK mlad, je ušel iz vrta, Erjavčeva 14. Prosimo za vrnitev proti nagradi. 17760-37

ŽELEZNO BLAGAJNO

(Panzerschrank) kupimo.

— Ponudbe na: Organisation TODT, OBL Krain, Abteilung Nachschub.

†

Umrl nam je naš ljubljeni soprog, oče, sin in brat, gospod

PRELC STANISLAV

Pogreb bo v sredo 5. t. m. ob 3. uri popoldne z žal, kapele sv. Petra, k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 3. julija 1944.

ŽALUJOČI OSTALI

†

Padel je za domovino 2. t. m. v Višnji gori naš ljubljeni sin, nečak in vnuk, gospod

Dr. Janez Vrtnik

ZDRAVNIK

star 27 let.

Pogreb nepozabnega bo v sredo 5. t. m. ob ½4. uri popoldne z žal, kapele sv. Antona, k Sv. Križu.

Prosimo tihega sožalja.

Ljubljana, dne 4. julija 1944.

UŽALOSTENA MATI in sorodstvo

L. Frick: 41

Usoda pri telefonu

Roman

Kako, ali ni že nekaj dni, kar Aleksa ni več semkaj, se spomni arhitekt. Kaj neki dela, kadar je prost? Odgovornost za fanta je vendarle na njegovih ramah, in ko prihodnjič pride, ga mora vprašati, tovariško, kakor pač vedno občujeta drug z drugim.

Aleksu je očitno nekam mučno dajati stricu pojasnila. Nekaj jeclja, iz česar je moči posneti, da je vzrok zanemarjanja teta Liza. Nedavno tega ga je poklicala in prišla z vozom ponj, potem sta bila skupaj v gledališču, čez dva dni ga je nujno povabila na kosilo in včeraj jo je proti večeru še obiskal. Skoraj skesano gleda Aleks, ko to priznava.

»Gotovo je bila teta Liza zelo ljubezniva s teboj,« domneva stric Gerhard, »ona zna, kadar je take volje.«

Aleks prikima. »Pravi, da naj stanujem pri nji, dokler sta mamica in Dieter odsotna; tako zapuščeno se čuti.«

»Zapuščeno! Pa ima sam ne vem koliko znancev, prijateljev in častilcev!«

Fant pogleda moža, ki je trpko izrekel te besede. »Teta Liza pravi, da se zdaj ne srečava z nikomer več, ker se ji prav nič ne ljubi.«

Ali naj govori z mladim človekom o teh stvareh in mu obremeni dušo? Liza se sicer menda ni pomišljala, na stežaj mu je odprla pogled v razrvanost svojega zakona.

»Kako se ima tvoj brat na Tirolskem?« obrne Meisinger razgovor na drug predmet.

»Izvrstno, zdaj je spet docela zdrav, piše mati. Nekoliko mislita še navreči, zdravnik jima je priporočil. Dieter je našel tam tudi novega prijatelja, ki se zdravi v velikem sanatoriju. Baje je vesel in ljubezniv dečko, toda na žalost hudo bolan. Dieter mi v vsakem pismu pripoveduje o njem.«

»Tako, tako, torej naju vobče ne pogrešata, kaj? Nu, saj tako ne bom več dolgo tu.« Aleks s presenečenjem zve stričevo namero, da pojde v Španijo. Morda niti ne bi ostalo ob tem, ampak bi se stric Gerhard trajno naselil v tujini? In to prav zdaj, ko si je Aleks že slikal, kako bi ga mogel spet zbližati s teto Lizo in nekega dne morebiti celo doseči popolno spravo med njima!

Ko Gerhard Meisinger dokončava priprave za preselitev, se iznenada oglasi v njegovi pisarni čuden obisk. Neka gospa ali gospodična. Hopfinger se piše, želi govoriti z gospodom Meisingerjem, javi zvesta Gruberca, in na obrazu ji je videti, da se ji neznanka ne zdi kdovekaj prida.

In res, tudi šef ima podoben vtis kakor tajnica, kričeče oblečena in načičkana damica, ki stopi predenj, mu ni kar nič prijetna na oko. S čim ji more ustreči, jo vpraša.

Tina Hopfingerjeva se brez ovinkov loti stvari. Dolgo in mukoma si je pripravljala vsako besedo tega razgovora, in zdaj drdra svojo izpoved takisto gladko, kakor da bi se je bila naučila na pamet.

Torej: ona je napisala tisto pismo, gospod Meisinger že ve, zastran njegove gospe. To je bilo zelo grdo od nje, danes vidi svoj greh in bi ga rada popravila, da, samo zaradi tega priheja. Ne meneč se za njegovo začudenje, da, za razločni izraz nedostopne zapetosti, ki ga vidi na arhitektovem obličju, podaja Tina svojo izjavo. Je namreč Oltenova dolgoletna prijateljica, o, prosim, v poštenih mejah, kakopak, prav za prav bi morala reči nevesta, vsak čas se mislita poročiti.

»In tako je razumljivo in odpustljivo, kaj ne, gospod Meisinger, da sem se razburjala nad zaročenčevo zablodo. Nazadnje sem sedla in napisala tisto nesrečno pismo, da bi storila stvari konec. Potem seveda se mi je oglasila vest...«

Se je mar nadejala kakega vprašanja, ali nemara poziva, naj nadaljuje svojo izpoved? Ker se ne zgodi nič podobnega, ampak ji odgovarja ledenomrzel molk, mu z veliko ploho besed vnovič zatrdi svojo globoko skesanost. Njene obdolžitve v tistem pismu so bile strašno pretirane, da, če prav premisli, skoraj neosnovane. Malce plesa in ljubimkanja med Oltenom in gospo Meisingerjevo, nu, to je pač nedolžna stvar, kaj drugega pa konec koncev ni bilo.

Gerhard Meisinger kaže zdaj nekaj več zanimanja. »S tem hočete reči, da ni med mojo ženo in vašim zaročencem...«

Živahno kimaje mu plane v besedo. »Tako je, da ni bilo med njima vobče nič. Moje pismo je bilo napisano v prvem besu in ljubosumju, iz silobrana tako rekoč in iz strahu, da ne bi izgubila prijatelja. Mislila sem, da boste na mojo obdolžitev takoj ukrenili korake, bistreje nadzorovali svojo gospo, prepovedali Oltenu dostop v hišo, skratka, storili vse, da ju ločite za zmerom. Potem bi bila nevarnost zame odstranjena, kaj ne. Saj se ne borim zase« — tu je vešče premolknila. Kako dobro zna izraziti dekliško zadrego! — »Namreč — otroka imava, presrčkano deklico. Razumeli boste...«

»A vendar mi je vaše pismo šele odprlo oči, njegova vsebina je bila čista resnica, kakor se je izkazalo, in hvaležen vam moram biti zanj, ne pa da bi vam ga zameril. Tisti večer sem namreč na svoje oči videl...«

Tina Hopfingerjeva mu ne da dokončati. Z vso zgovornostjo skuša prepričati sumnjivega in zagrenjenega moža, da je žena nedolžna. Ali mar res samo iz kesanja in želje, da bi popravila krivico

Gerhard Meisinger se nima za slabega poznavalca ljudi. Tej vsiljivi in spakljivo izbrano govoreči damici, ki ji je med pogovorom že večkrat ušla ne baš fina beseda, temu ženščetu, ki sta mu ljubimkanje in spogledljivost dotorej navada, da celo pri tej nenavadni priložnosti preizkuša svoje čare, bi prisodil vse drugačen, vse manj plemenit nagib.

»Kaj prav za prav hočete od mene? Vaša razodetja imajo vsekako neki namen. Ali potrebujete denarja?« jo končno vpraša kar naravnost.

O, kako je obiskovalka ogorčena in užaljena, da jo tako malo pozna in tako krivo sodi!

»Dajte, poskusite docela odkrito in iskreno govoriti s svojo soprogo,« ubere zdaj Tina Hopfingerjeva prosečo struno. »Neizrekljivo hrepeni po tem, kajti v resnici ne ljubi nikogar drugega kakor vas, da, lahko mi verjamete. Tista zablodica takrat je bila pač tudi samo posledica tega, ker je vaša gospa mislila, da jo zanemarjate. Kadar se moški povsem predajate svojemu poklicu, se to večkrat dogodi, ali ne? Olten sam pa mi je prisegel na vse, kar mu je svetega, da se ni zgodilo nikoli, niti tisti večer v stanovanju ne, nič takega, kar bi dajalo vam, gospod Meisinger, vzrok za ločitev. Vaša gospa vam bo povedala isto, čeprav okoliščine dozdevno govore zoper to.«

Schriftleiter · Urejuje: Davorin Ravljen — Für das Konsortium »Jutro« als Verlag · Za konzorcij »Jutra« kot izdajatelja: Stanko Virant — Für »Narodna tiskarna A. G.« als Druckstelle — Za »Narodno tiskarno d. d.« kot tiskarnarja: Fran Jeran — Für den Inseratenteil verantwortlich · Za inseratni oddelek odgovarja: Ljubomir Volčič